Թիւ 7661   7 ՅՈՒԼԻՍ 1911   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   20 Juillet 1911 N. 7661   پنجشنبه ۷ تموز ۱۳۲۷ ۷٦٦۱ نومرو

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ՂԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	85	29 Ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին   FONDÉ EN 1883   پازار ایرته‌سندن ماعدا هر کون نشر اولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

Մեծ Քաղաքացին

Իզմիրցի մէկ բարեկամս, որ Սըմիւրայի հանքերու երկրաչափն է և միշտ Այտընի նահանգին մէջ ճամբորդելու պատեհութիւնը ունի, հետեւեալ կերպով խօսեցաւ ինծի.

— Չաքըճին (և ո՛չ թէ Չաքըրճալըն, ինչպէս ընդհանրապէս կը գրեն թերթերը) եթէ գոյութիւն չունենար, պէտք էր ստեղծել, գոնէ Այտընի նահանգին ապահովութեանը համար։ Այդ աւազակապետին շնորհիւն է որ մէկ քանի տարիէ ի վեր կարող կ'ըլլանք ամէն կողմ երթալ, առանց ոև է երկիւղի կամ աւազակներու հանդիպելու անախորժ հաւանականութենէն...։

— Բայց, բարեկամս, բնաւ չեմ կըրնար կոր ըմբռնել, գոչեցի այս տարօրինակ յայտարարութեան հանդէպ։

— Եւ սակայն շատ պարզ է, բացատրեց բարեկամ երկրաչափը. այնչափ ատեն որ Չաքըճը կը գործէ, կառավարութիւնը ստիպուած է ամէն կողմ ոստիկաններ ու զինուորներ ղրկել զայն հետապնդելու համար և այս պատճառաւ ամէն կողմ ապահովութիւն կը տիրէ, որովհետեւ միւս մանր մունր աւազակները այդ ոստիկաններու և զինուորներու ներկայութենէն վախնալով, տեղերնէն չեն շարժիր և հանգիստ կը թողուն ճամբորդները։ Մէկ միջոց մը լսուեցաւ թէ Չաքըճը քաշուած ու անյայտացած է. ասոր վրայ կառավարութիւնը մեղմացուց իր հսկողութիւնը և ետ կանչեց իր ոստիկանները ու զինուորները և ահա՛ բոլոր աւազակները մէջտեղ ելան, այնպէս որ անկարելի էր մէկ տեղէն միւս տեղը անվտանգ և անարգել ճամբորդել, և ամէնքս մտատանջութեան մէջ ինկած էինք. սակայն, բարեբախտաբար, քիչ ետքը մեր բարերար Չաքըճին մէջտեղ ելաւ և ապահովութիւնը վերահաստատուեցաւ։

— Եւ սակայն այդ աւազակը ամէն օր մարդ կը սպաննէ կոր, գոչեցի զարմացած։

— Նախ, ըսաւ բարեկամս, մինչեւ հիմա գիտնականապէս ապացուցուած չէ թէ Չաքըճը մէկը սպաննած ըլլայ. միթէ մինչեւ հիմա իբրեւ սպաննուած ամբաստանեալ մարդերէն մին լուրջ քննութեան մը ենթարկուեցա՞ւ. Զէքի պէյի պէս, ո՛չ... հետեւաբար այդ կէտը շատ ջուր կը վերցնէ. յետոյ, քեզի բան մը պատմեմ և դուն դատէ թէ ինչպէս մարդ է Չաքըճը։

— Պատմէ՛ տեսնենք, պատասխանեցի թերահաւատ ձայնով մը։

— Ինչպէս յայտնի է, կառավարութիւնը հազար ոսկի խոստացած էր Չաքըճին ողջ կամ մեռած բերողին։ Այս առթիւ Այտընի գիւղերէն մէկուն սրճարանին մէջ խօսք կը բացուի և հոն գտնուող գիւղացիներէն ոմանք կասկած կը յայտնեն կառավարութեան վրայ, ըսելով որ հազար ոսկին չպիտի վճարէ, եթէ նոյն իսկ կարելի ըլլայ Չաքըճին բռնել ողջ կամ մեռած։ Այն ատեն գիւղացիներէն հարուստ մը կը գոչէ. «Բերէք Չաքըճին գլուխը և ես ո՛չ թէ հազար, այլ երկու հազար ոսկի ալ կուտամ»։ Տեղւոյն Մութէսարըֆին, որ ներկայ էր, ինքն ալ հաւանութիւն կուտայ այս խօսքերուն և կարգ մը հայհոյութիւններ կը տեղայ ծանօթ աւազակապետին՝ Չաքըճին գլխուն։ Սրճարանին մէջ անցած այս խօսակցութիւնը կը հասնի Չաքըճին ականջին և ահա՛ օր մըն ալ իր խումբովը կուգայ այդ գիւղն ու հարուստ գիւղացին և Մութէսարըֆին բռնելով լեռ կը տանի ու առաջինէն երկու հազար և երկրորդէն՝ երկու հարիւր ոսկի փրկանք կը պահանջէ։ Հարուստը կը պարտաւորուի «ցնծալ» իսկ միւսը, որ դրամ չունէր, կը ստիպուի իր տան կահ կարասիքը և կնոջ ունեցածները ծախել ու քիչ մըն ալ պարտք ընել երկու հարիւր ոսկին ճարելու համար և վերջապէս հազար չարչարանքով հաւաքուած գումարը տալ Չաքըճին։ Աւազակապետը որ ամբողջ անցած դարձածին տեղեակ էր, երկու հարիւր ոսկին կը վերադարձնէ խեղճ մարդուն և կ'ըսէ.

— Գիտեմ թէ այդ դրամը ինչ տանջանքներով հաւաքեցիր և չեմ ուզեր օգտուիլ անկէ, ա՛ռ այս երկու հարիւր ոսկին ու ասկէ ետքը սրճարաններու մէջ մի՛ հայհոյեր ինծի... այսպիսի մարդու մը դուն ինչ կ'ընէիր եթէ ձեռքդ յանձնուէր, ըսաւ երկրաչափ բարեկամս, իր պատմութիւնը աւարտելով։

— Կը կախէի, պատասխանեցի վարանոտ կերպով մը։

— Իսկ ես զինքը նահանգի մը վալի կ'անուանէի, ըսաւ վճռաբար։

Այսպէս ահա՛ կարծիքները երբեք իրարու չեն համաձայնիր։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ղարտաղ կամ Սեւ Լեռ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

Բ.

Ստեփան Չէրնոյեւիչ իշխանին ձեռքով 1456ին հաստատուած Ղարտաղի իշխանութիւնը Արեւմուտքէն Ադրիականի ծովուն և Ներքուստ ու [illegible] վրայ իր լեռնային անառիկ դիրքին ապաւինած՝ գրեթէ անդադար կռուեցաւ իր ազատութեան համար իր վրայ յարձակողներուն դէմ։ Եւ որովհետեւ Սերպիոյ թագաւորութեան նուաճումէն ետք օսմանցիներ իբր անոր մասը նկատելով Ղարտաղը, կ'ուզէին և զայն նուաճել, պայքարը յաւիտենական եղաւ երկու կողմաց միջեւ իսկ քիչ և [illegible] ընդմիջումներով միայն։

1499ին Գէորգ իշխանը որ Ստեփան Չէրնոյեւիչի թոռն էր, գահէն հրաժարեցաւ ի նպաստ Չէթինէի մետրոպոլիտ եպիսկոպոսին, որ միացուց իրեն վրայ քաղաքական և կրօնական իշխանութիւնը միանգամայն; ճիշդ ինչպէս Ճափոնի կայսրները ըրած են, ուր ատենօք տարբեր էին Ճափոնի քաղաքական և կրօնական գլուխները։ Յետոյ Միքատօն (կրօնապետ) իւրացուց նաեւ Թայքունին (քաղաքական վեհապետ) իշխանութիւնը։

Իշխան-եպիսկոպոսները՝ (իրենց բառով վլատիքա) հօրեղբօրորդի եղբօրորդի յաջորդութեամբ ժառանգեցին Ղարտաղի իշխանութիւնը, զի աւելորդ է ըսել թէ օրթոտոքս Եկեղեցին ալ եպիսկոպոսներու ամուսնութիւնը չարտօներ։ Ինչպէս որ իշխան-եպիսկոպոսները կը մարմնացնէին իրենց անձին վրայ կրօնական և քաղաքական իշխանութիւնը և նոյնքան կ'առաջնորդէին պատերազմի որքան կը նախագահէին կրօնական արարողութիւններու, նոյնպէս Ղարտաղի բոլոր ժողովուրդը անխտրաբար նկատեց միշտ երկրին ազատութեան դատը Քրիստոնէութեան դատին հետ և այնպէս կռուեցաւ դարերով օսմանցիներուն դէմ, զորոնք կը համարէր ոչ միայն իր ազատութեան, այլ և իր կրօնին թշնամի։ Դիւրին է երեւակայել ուրեմն թէ պատերազմները ինչ յամառութեամբ և կատաղութեամբ կը կատարուէին և թէ ինչո՛ւ վերջ չէին գտներ։

Անգամ մը՝ դարաւոր ընդհարումներէ ետքը՝ Օսմանցիները յաջողեցան իրենց թուական առաւելութեան և անդադրում կերպով գրաւել [illegible] վերջնական յաղթութիւնը տանիլ առնել նոյն իսկ Չէթինէ մայրաքաղաքը 1623ին և գրաւել բոլոր երկիրը. սակայն 1702ին Ղարտաղցիները յանկարծ ոտք ելան միահամուռ, որ անցեալին երկրին տիրապետող օտարները և անխնայ հաշուեցին զիրենք օսմ. տէրութեան առաջնորդութեամբ Նիկէոս ցեղին, ունենալով միշտ իշխան-եպիսկոպոսները (վլատիքա) բառ ազգին գլուխ։

Աւելորդ է ըսել թէ իրենց այս վայրագ գործողութեան փոխարէն վրիժառութեան ինչ սոսկալի պատերազմ մը հրաւիրեցին իրենց վրայ օսմ. տէրութեան կողմէն. բայց երկարատեւ անդուլ կռիւներէ ետք կարելի չեղաւ վերջնապէս ընկճել այդ լեռնցի ժողովուրդը, որ հաշուելով թէ ինչ զարհուրելի վրէժխնդրութեան պիտի ենթարկուի եթէ յաղթուի, մահու և կենաց պայքար մը մղեց բոլորը միասին՝ ծեր, մանուկ, այր և կին առհասարակ զէնք առած։ Այդ առթիւ ալ, պարտելի չէին, եթէ ռուսական միջամտութիւնը և պաշտպանութիւնը չփրկէր զիրենք, որովհետեւ այդ ատենները Ռուսիոյ կայսրն էր Մեծն Պետրոս, որ մեծ տէրութեանց ասպարէզին բարձրացուց իր կէս ասիական կամ կէս վայրենի երկիրը։ Ուստի օսմ. տէրութիւնը գոհ եղաւ միայն տուրք մը առնելով տարեկան՝ ի նշան հպատակութեան և ձգեց որ վլատիքաները (իշխան-եպիսկոպոսները) շարունակեն իշխել ինքնօրէն։

Այդ ժամանակէն սկսաւ Ղարտաղ միշտ ինքզինք Ռուսիոյ պաշտպանութեան տակ դրաւ, ծառայելով իբրեւ անոր գործակալը և յառաջապահ պալքանեան երկիրներու մէջ։

Վլատիքաներու 13րդը՝ Պետրօ Պեթրովիչ այնչափ յայտնի ըրաւ իր առաքինութիւնը և կորովը ռուսական թեւարկութեան տակ մնալով, [illegible] կանութիւնը, որ օծուելու համար համարձակեցաւ նոյն իսկ Պետերբուրգ երթալ 1882ին և դրամական մեծ օգնութեամբ վերադառնալով՝ ինքզինքը տուաւ երկիրը զօրացնելու գործին, զոր սրբազնասէր կը կոչէր բարեկարգութեան։

Իսկ իրեն յաջորդը՝ Տանիլօ Պեթրովիչ վլատիքան 1851ին եկեղեցականութենէ հրաժարելով՝ աշխարհական եղաւ, ամուսնացաւ ու հիմնեց իշխանական նոր ցեղ մը։ Եւ իր այս գործը վաւերացնելու ու իշխանական նոր դրութիւնը հաստատելու համար Պետերբուրգ գնաց, ուր այդ ատեն Ռուսիոյ կայսրն էր Նիքոլա Ա., որ չնայելով թէ իրեն եկողը օսմ. հպատակ իշխան մըն էր, գոնէ ըստ ձեւին, ընդունեց զինքը իբրեւ ռուսահպատակ իշխան մը և անոր վրայ իր հովանաւորութիւնը շատ բացայայտ ըրաւ։

Ալ այսքան յանդգնութիւն աններելի համարելով Բ. Դուռը, պատերազմ յայտարարեց Ղարտաղի դէմ։ Օսմ. զօրքերը Էօմէր փաշայի հրամանատարութեամբ Ղարտաղ մտան, բայց երկու տարի տեւող այս պատերազմը վճռական արդիւնքի մը չյանգած, վերջ գտաւ Աւստրիոյ միջնորդութեամբ 1853ին, որ Ռուսիոյ ծառայութիւն մը ընելու համար վարանեցաւ այս կերպով անոր հովանաւորեալը ու պաշտպանեալը, մինչ Ռուսիա ձեռքի տակէ գաղտնի օգնութիւն ընելը բաւական կը համարէր իր նոյն սատի քաղաքականութեամբ, թողլով որ Աւստրիան ընէր, քանի որ երախտապարտ էր Հունգարացիներու դէմ 1848ին իրեն (Աւստրիոյ) ըրած օգնութեան փոխարէն։

Տանիլօ իշխանը շնորհակալ չըլլալով այս անմեծ վերջաւորութենէն՝ միւս պատերազմին ետք կնքուած Փարիզի դաշնագրին մէջ Ղարտաղի իբրեւ օսմ. տէրութեան մաս նկատուելուն ընդդիմացաւ և ուզեց որ անկախ հռչակուի ու Հերսէկի և Ալպանիոյ կողմէն երկիր տրուի իրեն, ինչպէս և Անթիվարին՝ Ադրիականի վրայ։ Մեծ տէրութիւններն անգամ չափազանց գտան իր այս յաւակնութիւնը և խորհուրդ տուին չխզել իր օսմ. հպատակութեան թելը, որ գրեթէ անուանական էր, ինչպէս էր Պուլկարիոյ թագաւորութեան հռչակումէն առաջ։ Իսկ Բ. Դուռը իր բարեացակամութիւնը ցոյց տալու համար յանձն կ'առնէր Հերսէկէն մաս մը տալ և տարեկան թոշակ մը վճարել իրեն (Տանիլօ իշխանին) օսմ. մաբէյնցի սխալով։

Տանիլօ իշխանը չընդունեց այսքան նպաստաւոր պայմանները, յայտնի հպատակութիւն նկատելով անոնց մէջ։ Գործը պատերազմի յանգեցաւ 1858ին։ Իր եղբայր Միրքօ Պեթրովիչ, որ 19րդ դարու

ماقری کوی جنایتی

ماقری کوینده قربان کیدن ذکی بکك قاتلندن طولایی واقع اولان ضابطه تدقیقاتندن، مألی هرنه قدر فجیع ایسه‌ده ، بك ایو « یاشانمش » ویا « اعدام ایدلمش » صورتده برمضحکه‌ویاقومدیا یازمغه سرمایه چیقار ظن ایدرم .

ایشته ایکی کشی جانسپرانه اورته‌یه چیقوب برآزجق ناز ایتدکدن صکره جنایتك فاعللری کندیلری اولدیغنی النهایه سویله‌مکه راضی اولدیلر، انجق حل ایدیله‌جك اورته‌ده اوفاجق بر مسئله وار ایدی . سلاحی کیم بوشالتمش ایدی ؟ .

مصطفی ناظم: — سلاحی بن بوشالتدم ارقداشم چرکس احمد آتدی دیور .

فقط چرکس احمد ایسه: — بن ظن ایدرسه‌م سلاحی اتامادم ، فقط مادامکه مصطفی ناظم بویله سویله‌یور انك شهادتنی قبول ایدرم، زیرا بو آدمك اوزرینه امنیتم بركاملدر ، دیور .

تاریخلرده بیله بو آنه‌قدر اعتماد وامنیته بویله‌سی برنمونه کورلمامشدر . شوحالده اورته‌ده ایکی شریك جرم بولنمقده وبونلردن بریسی امنیت دوستانه نامنه ذکی بکك قفاسنه کندوسنك سلاح بوشالتدیغنی اعتراف ایلمکده‌در .

بوصورتله مسئله‌نك بلکه کافی درجه‌ده تظاهر ایتدیکنی فرض ایده‌جکسکز ، خیر ، اصلا ! متهملرك اوزرنده بولنان سلاحلردن بریسنده ، برعدد فشنك نقصان ظهور ایتمش اولدیغندن ، قتلك مذکور سلاح ایله اولدیغی فرض ایدلمکده‌در .

— خیر، بوسلاح آصلا استعمال ایدلمامشدر، فن بویله‌جه قرار ویرییور دیو شمدی اعتراض ایدیلیور .

بناءً علیه، ایکی متهملر مصطفی ناظم وچرکس احمد، بك فنا یالان سویله‌مشلردر ، علیهلرنده واقع اولان اتهاماتی دها زیاده تشدید ایچون یالانجیلقده بولنمشلردر .

ذکی بك مستثنا اوله‌رق ، بوحال ، تحف اولمقله برابر عجائب برشیٔ دکلیدر ؟ .

ولکن سلاح پارەلرینی حاوی ذکی بکك قفاسی میدانده‌در . فقط هنوز بودخی فناً تصدیق ایدلمامشدر، بونك ایچون دخی برفداکار قویون بولملی وذکی بکك قفاسنده‌کی پارەیه مشابهتی اثبات ایچون، بوقویونك باشنده برسلاح تجربه‌سی اجرا ایدلملی ایمش . فقط بوتجربه‌دن اول ظن عاجزانه‌مه کوره، تجربه ایدیله‌جك قویونك باشنك، مقتول ذکی بکك قفاسنه تمامیله مشابهتی اولوب اولمدیغی جهتنه دقت ایتمك لازمدر .

فرض ایده‌لمکه ، تجربه ایدلدی وهر ایکی قفالرك پارەلرینك فرقلی اولدیغی کورولدی . او وقت ذکی بکك قفاسنه ، قورشون ضربه‌سی وورلمادیغی فناً تحقق ایده‌جکدر .

شمدی سس مسئله‌سی قالیر ، چونکه ماقری کوینده اقامت ایتمکده اولان برموم تاجری ایله مادامه‌سی، شویولده بر افاده‌ده بولنمشلردر ، « بن وزوجه‌م او اقشام اوطه‌مزده اوطورمقده ایدك ، همان طوپ کبی پاتلایان برسلاح سسی آلدق، درحال پنجره‌یه قوشدق ایکی کشینك قلعچقده اولدیغنی کوردك وسائره » .

شیمدی بوطوپ کبی پاتلایان سس عجبا نه ایدی؟ بوبابده دخی برتجربه اجراسی قابلدر. برآدمه مقدار کافی قوری فاصولیه ونوهود ییدیردکدن واوستنه‌ده برقاچ قدح صو ایچیردکدن صکره نتیجه‌یه انتظار ایتمك ایجاب ایدر . اکرچه حاصل اوله‌جق صدا، موم تاجرینك ایشتمش اولدیغی طوپ کبی پاتلامش اولان سسه بکزر ایسه ، اووقت هرشیٔ برونزك علیهنده اوله‌رق حل ایدلمش اوله‌جقدر .

شیمدی ، ذکی بکك نصل وفات ایتدیکنی وحقیقةً وفات ایدوب ایتمامش اولدیغنی تدقیق ایتمك کیفیتی ظهور ایده‌جکدر . زیرا برآزجق مروتمندی وتدقیقات فنیه ایله . « همراهك » محرر سابقنك اوزون برسیاحت ایچون بورادن عزیمت ایتمش اولدیغنی بلکه اثبات ایتمك قابل اوله‌جقدر .

ایشته اووقت ، بوفرض ایدیلن جنایتك ، سیاسی ویا خصوصی اولدیغنی تدقیقه حاجت قالمیه‌جقدر .

شیمدی‌یه قدر واقع اولان تدقیقاتك طرز جریانی نظر دقته آله‌جق اولور ایسه‌ك ، بو مسئله‌نك حلی کیفیتی، ظن ایدرسه‌م پك مشکل اوله‌جقدر .

هرحالده بوتدقیقاتك برچوق صفحاتی برقومدیا ایچون کوزل سرمایه اوله‌جغنی تکرار تأکید ایدرم. بلکه برکون عثمانلی تیاتروسنه ، کندی وفاتیله خدمت ایده‌بیله‌جکنی، ذکی بك مرحومك، خاطرندن کچیرمش اولدیغنی بك‌ده مأمول ایده‌مم.

اودیان

---

(۸۲)

عبدالحمید و شرلوق هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

آلتنجی باب

دردست وتوقیف

— اوت ، ییلدیز سرایی بومغاره‌دن دها زیاده راحت ومحتشمدر ...

فقط نه یاپه‌لم بومغاره‌یی ترجیح ایدن آدملرده واردر... وایشته بز سرایدن قاوب کندیلرینی بوراده آرامغه مجبور اولیوزر... دیو ماق‌لاین جواب ویردی .

کنج ترجمان بوسوزلره جواب ویرمدی . بومغاره‌یی برآزجق تنویر ایتمش اولان کبریت سونه‌رك ایکی کشی‌یی تکرار قرانلقده براقدی .

لکن بوقرانلق ایچندن اوزاقدن برآره‌لقدن اینجه برایشیق کورونمکده ایدی .

ترجمان مراقلی برصدا ایله :

بوایشیق عجبا نه در ؟ دیو صوردی .

ماق‌لاین راحتجه :

— مجلس اوطه‌لرنده‌کی یانان ایشیقلریدر دیدی.

— مجلس اوطه‌سیمی؟ بلکه دها برقاچ کشی بولنه‌بیلور ... عودت ایتسه‌ك ایو اولمازمی؟ دیو ترجمان قورقه‌رق سؤال ایتدی .

انکلیز مستهزی برتلفظ ایله :

— قورقیور ایسه‌کز درنمکه سربستسکز، بویله صره‌لرده قورقاقلرك فائده‌سی اوله‌جغنه دها زیاده زیانلری طوقنور ... ایشته عودتده یولکزی بولمق ایچون سزه برقاچ عدد کبریت ویریورم دیدی .

بیچاره ترجمان سسی تیتره‌یه‌رك :

— خیر، بواعتراضی قورقدیغمدن ایتمیورم، انجق ساده‌جه احتیاط ایله ایشی دوچار تهلکه ایتمامك ایچون ... یوخسه هیچ امورمده بیله دکلدر... برتهلکه اوله‌جق ایسه اولسون، اللهك امری نه ایسه او اولور ... دیدی .

کنج ترجمان کندی کندینه متانت ویرمك ایچون بوسوزلری سویله‌مکله برابر، انکلیزك آرقه‌سندن کیتمکده وماق‌لاین ایسه مرقومك بوقورقاقلغندن ظن ایدرسك که‌لذت یاب اولمقده ایدی.

ماق‌لاین هیچ برسس ایشیتمامش اولدیغی حالده کنجه دونه‌رك :

— برقونوشمه سسی ایشیدییورم، دیدی.

ترجمان نفسنی طوته‌رق قولاق ویردی .

— خیر، بن برشیٔ ایشتمیورم بلکه شمدی سکوت ایتمشلر .

برقاچ آدیم دها آلدقدن صوکره آره‌لغه مواصلت ایتدکلرندن ماق‌لاین آرقداشنك قولاغنه:

— بودلیکدن ایچری‌یه هانکیمز اول کیره‌جکز ؟ دیو فسلدادی .

ترجمان دهشتله آنك یوزینه باقه‌رق :

— فقط ظن ایدرسه‌م ایچری‌یه کیرمکه حاجت یوقدر، بوراده بکلیه بیلورز، ایچریده قاچ کشی اولدیغنی اکلامغه غیرت ایده‌لم دیو جواب ویردی .

ماق‌لاین جواب ویرمیه‌رك ایلری کچدی ودلیکدن ایچری کیروب غائب اولدی .

ترجمان تلاشنك چوغالمسندن ، النده‌کی رووولور تیتره‌مکه ودیشلری بربرینه وورولمغه باشلادی .

— شیمدی کندوسنی اولدیریرلرسه ، بن بوراده نه یاپه‌جغم دیوخوف ایله ملاحظه ایتدی. ایچریدن برپاطیردی ویاسلاح سسی ایشیدلمدی ، آپانسز برقادین سسی قولاغنه کلدی .

بوسس فرانسزجه لسان ایله :

— موسیو ماق‌لاین، صفاکلدیکز ، میعاد ملاقاتمزه رعایت ایله سزی بوشه‌چیقارمدیغمزی کوریورسکز دیور ایدی .

انکلیز جواب اوله‌رق :

— بوبابده ذاتاً امین ایدم ، آنجق مادام بزه رفاقت ایچون حاضرمیسکز؟ دیمکده ایدی.

— البته .

بوساکن مکالمه ، خصوصیله قادین سسی کنج ترجمانی تسکین وتشجیع ایتدیکندن، قوی آدیملر ایله آره‌لغه‌یاقلاشوب باشنی ایچری‌یه‌صوقدی.

قادین کنجك قفاسنی کوره‌رك:

— بو آدم کیمدر ؟ دیو صوردی .

ماق‌لاین خفیفجه تبسم ایدرك :

— بنم معتمده‌کیلردن بریسیدر ، دیدی.

ترجمان بسبتون ایچری‌یه کیروب اطرافنه‌باقنه‌رق:

— بوقادیندن بشقه کیمسه یوقمیدر؟ دیدی.

قادین یکی کلنك مخوف چهره‌سنی کوره‌رك :

— امین اولیکز، بندن بشقه کمسه یوقدر، دیو جواب ویردی .

انکلیز قادینه دونه‌رك :

— مساعده بیورور ایسه‌کز یوله چیقه‌بیلورز ، دیدی .

بتون جسارتنی بولمش اولان کنج اعتراض ایله:

— ظن ایدرسه‌م کیتمزدن اول کوره‌جك مهم برایشمز واردر ، دیدی .

— نه ایشی ؟ . . .

— بورانك هرطرفنی تحری ایتملی‌یز .

قادین جواباً :

— ظن ایدرسه‌م بوسزك ایچون بیهوده برزحمت اوله‌جقدر ، چونکه هیچ برشیٔ بوله‌میه‌جقسکز ، بوراده سزك ایچون اهمیتلی اولان شیئی ذاتاً الده ایتدیکز، دیدی .

ترجمان متکبر برهیئت ایله :

— بوتحریاتی اجرا ایتمك بزم وظیفه‌مز اقتضاسندندر ، بوراده احضار ایدیلن فساد ایچون الك اوفاق برکاغد ایشمزه فوق‌العاده یاره‌یه بیلور ، دیدی .

قادین تحقیرآمیز برصورتله تبسم ایدرك :

— پك اعلا آرزوکز وجهله ویاخود وظیفه‌کز اقتضاسنجه حرکت ایدیکز ، فقط بوتحریاتکزك بیهوده برزحمت اوله‌جغنی تکرار سویلرم ، دیدی .

کنج صغوق برصورتله :

(مابعدی یارین‌صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

կեանք [illegible] պատմութեան մէջ վիպական [illegible] մը համբաւ ծնած է, մեծ յաջողութիւն մը վաստակելով սամ. [illegible] վրայ [illegible], [illegible] 3000 հոգի և գրաւելով նաև քանի մը հրետանի։

Հարկ չկայ ըսելու թէ սամ. [illegible] այդ ձախողութիւնը կրնար դարմանել փառաւորապէս, բայց այս երրորդ անգամ դարձեալ Գարատաղ փրկուեցաւ Ռուսիոյ շնորհիւ, որ անոր թելադրութեամբ Եւրոպա միջամտեց և թշնամութիւնները դադրեցան, որոշուելով պահպանել Գարատաղի սահմանները, ինչ որ կը նշանակէր գլխաւորապէս… ընդլայնել։

Բայց Տանիլօ իշխանը 1860 օգս. 13ին սպաննուեցաւ ու աղջիկ մը միայն ունենալուն համար՝ տեղը անցաւ իր յաջորդական եղբօր Միրքօ Բէթրովիչի որդին Նիքօլա իշխանը (որ է այժմու Նիքօլա թագաւորը) իր հօր խնամակալութեան և կառավարութեան տակ։

Յաջորդ յօդուածով, որ վերջինը պիտի ըլլայ, կը ներկայացնենք Գարատաղը այս իշխանին օրով, որ կ'իշխէ ահա 51 տարիէ ի վեր անընդհատ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՀՌԵԼԻ ՀՐԴԵՀ ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՄԷՋ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ԶՈՀԵՐ

Միչիկանէն և Օնթարիօյէն վրդովիչ հեռագիրներ կը հասնին։ Անտառներու մէջ ծագած հրդեհները սոսկալի համեմատութեամբ կը տարածուին։ Թիմինզքամինկի գաւառը մեծապէս վնասուած է և հրշէջներու ճիգերը անօգուտ կը մնան։ Բօրքիւբայնի գաւառին մէջ հրդեհը այնքան տարածուած է որ 600 հոգի լիճին խորունկ ջուրերուն մէջ ապաստանած են։ Երկու հարիւր հոգի խեղդուած են։ Բօրքիւբայնի մէջ [illegible] անձերուն թիւը 300 կը հասնի։ Հրդեհը, 360 քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ ծաւալած, հանքագործներու բնակարանները կը սպառնայ։ Հազիւ [illegible] հրդեհին առջեւէն, որ [illegible] կը տարածուի։ Երկաթուղիի ճամբաները չատ տեղ անգործածելի դարձած են։ Կը կարծուի թէ [illegible] հարիւր հոգի այրած են։ [illegible] ալ չատ կան։ Բօրքիւբայնի [illegible] միլիոնէն աւելի նիւթական վնաս կը հաշուուի։ Կէս դարէ ի վեր Գանատայի մէջ այդքան մարդ զոհ չէր գացած այսպիսի աղէտ մը միջոցին։ Հրդեհը 250 մղոն տարածութիւն մը կը գրաւէ։ Նորթ Պէյին դէպի Գօպրան կը յառաջանայ, որ Գանատային Բասիֆիքի գծին վրայ կը գտնուի։ Նորթ Պէյէն Օթթաւա հասած փախստականներ սրտաճմլիկ կերպով կը նկարագրեն զոհերու տառապանքները։ Բնակիչները սկզբան կարեւորութիւն չեն տուած ծուխի թանձր ամպի մը, որ հեռուէն կը տեսնուէր։ Այդ ծուխը, որ առտուն տեսնուած էր, կէս օրին ամբողջ երկինքը կը պատէ ու արեւը կը խաւարեցնէ։ Երեսուն մղոն երկայնութիւն և երկու մղոն լայնութիւն ունեցող ծուխի ամպը սոսկալի արագութեամբ կը յառաջանար, ճամբուն վրայ գտնուած գիւղերը և ագարակները աւերելով։ Վերջապէս հրդեհը Բօրքիւբայնի մօտենալով քիչ յետոյ կը բռնէր քաղաքը։ Ամէն ոք կը ջանար խոյս տալ։ Քսան վայրկեանէն քաղաքը մոխիր դարձած էր և բազմաթիւ անձեր բոցերու մէջ մնալով այրած էին։

* * *

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

[illegible]

ԱՒԼՈՆԻԱՅԻ ԴԷՊՔԸ

Ալպանիական [illegible] մը [illegible] Աւլոնիայի վրայ [illegible] մէջ։ Այդ [illegible] Իսմայիլ Քէմալ պէյի [illegible] կը վերագրուի [illegible] վերագրուած է այդ շարժումը։ «Իգտամ» սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այդ մասին. «Անկէ առաջ գրած էինք թէ հին րէժիմի սատրապներէն պաշտօնեայ ու Սէլանիկի ծանօթ յանձնաժողովին անդամ Ֆայզի փաշա և Պասա Թահիր Գարատաղ գացած էին, մալիսոր պետերուն հետ համաձայնելու համար, որպէս զի իրենք ալ օգտուին ընդհանուր ներումէն։ Մեր ստացած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, Աւլոնիայի մէջ պատահած դէպքը սա է։ Ֆայզի փաշա կոչուած խռովարարը իրեն նման քանի մը թափառաշրջիկներու հետ Աւլոնիա երթալով յաջողեցաւ քանի մը հարիւր հոգիի միտքը գրգռել և յետոյ լուր հանեց թէ քաղաքին վրայ յարձակում պիտի գործուէր։ Ժողովուրդը, խուճապի մատնուած, խանութները գոցելով խոյս տուաւ։ Տեղական իշխանութիւնները ժողովուրդին գիտցուցին թէ սուտ էր այդ լուրը։ Ասոր վրայ, ամէն ոք հանդարտեցաւ։ Պանդուխտները իրենց թաքստոցէն դուրս ելլելով վաճառատուները բացին։ Ֆայզի փաշա և իր արբանեակները չատ ճգնեցան Աւլոնիայի չրջակաները գտնուող բէյերուն վաշտերը խաբել։ Բայց եղած առաջարկները բուռն նողկանքով մը մերժուեցան։ Կառավարութեան տեղեկագրուած ըլլալով այդ դէպքը, պատերազմական և ներքին գործոց նախարարները առջի օր Բ. Դուռ գացին և խորհրդակցեցան ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։ [illegible] գտնուող [illegible] մը հրաման [illegible] Աւլոնիա [illegible]։ [illegible] թէ [illegible] մէջ [illegible] ալ կը [illegible]» [illegible] թէ Աւլոնիայի [illegible] «Իգտամ»ի [illegible] մէջ [illegible] և [illegible] մէջ։ [illegible] երեւցած [illegible] մէջ [illegible] քաշուած էր։ Կառավարութիւնը քննութիւն բանալով երեւան հանած է թէ երկու քրիստոնեաներու կողմէ տարածուած էր այդ լուրը։ Այդ երկու անձերը դատական իշխանութեան յանձնուած են։ Ժողովուրդը իր գործով կը պարապի հիմա։ «Օսմ. Լոյտ» ալ կ'իմանայ թէ Իսմայիլ Քէմալ պէյի որդին, Քեազիմ պէյ ու Ֆայզի փաշա անցեալ երկուշաբթի օր Աւլոնիա հասնելով փորձած են կարգ մը անձերու միջոցաւ գրգռել հանրային կարծիքը և նոյն իսկ ապստամբութիւն բանեցնել գիւղացիներուն վրայ։ Այդ թշուառականները դրդումներու առաջ բերած են սեղոյն ժողովրդեան մէջ և խանութները գոցուած են։ Տեղական իշխանութիւնները միջոցներ ձեռք առած են, ամէն միջադէպի առաջքը առնելու համար։ Երեք վաշտեր ղրկուած են Աւլոնիա։

*** «Փէյամ-Թիւրք» կ'ըսէ թէ Բ. Դուռ հասած տեղեկութեանց համաձայն, Եպիրոսի մէջ նկատուած անքննայութիւնները Պէրաթի երեսփոխան Իսմայիլ Քէմալ պէյի գործն են։ Կառավարութիւնը մտադիր է ձերբակալման հրամանագիր հանել Իսմայիլ Քէմալ պէյի [illegible] Աւլոնիա [illegible]։

*** Արտաքին գործոց նախարարութիւնը նոր [illegible] մը [illegible] սամ. [illegible] բուն, յանձնարարած է որ [illegible] հրաւէր Գարատաղի [illegible] վրայ և յայտարարէ որ [illegible] սահմանադրութիւնը չյարգուին, Թուրքիա ալ կացութեան համաձայն միջոցներ ձեռք պիտի առնէ։

*** Ալպանիոյ արշաւախումբին նոր հրամանատար Խալիլ փաշա այս օրերս պիտի մեկնի։ Խալիլ փաշա երկար ատեն Ֆօն տէր Կօլց փաշայի մթնոլորտը եղած է։ Յեմէն Գ. զօրաբանակի հրամանատարի փոխանորդութիւնը վարած է. նոյնպէս սպայակոյտի դիր-նախագահ և պատերազմական պաշտօնատան առաջնապահական ճիւղին պետը եղած է։ Սաբահ «Իգտամ» կ'ըսէ թէ պատերազմական նախարարին յայտարարութեան համաձայն տակաւին վերջնական որոշում չէ տրուած Խալիլ փաշայի հրամանատար անուանման մասին։

ՄԱԳՐԻՔԷՕՅԻ ՈՃԻՐԸ

Ամբաստանեալներուն վրայէն գտնուած րէվօլվէրներուն քննութիւնը առջի օր կատարուեցաւ։ Թնդանօթարանի առաջին պաշտօնեայ հազարապետ Հիւսէյին էֆ. և հրացանի գործարանին դիր-հազարապետ Մահմուտ էֆ. ու ոստիկանական երկու բժիշկներ քննութեան ձեռնարկեցին։ Նախ սա կէտը քննուեցաւ թէ հրազէնը արձակուա՞ծ էր. յետոյ ոչխարի մը գլխուն վրայ փորձ եղաւ ամբաստանեալ Ահմէտի րէվօլվէրով, որմէ գնդակ մը պակաս գտնուած էր։ Վճռական արդիւնք մը ձեռք բերուած չըլլալով՝ քննութիւնները պիտի շարունակուին։ Թերթի մը բառերին նայելով, [illegible] սա համեմատ [illegible] թէ զէնքէն գնդակ արձակուած [illegible] տեղեկագրի [illegible] չնուլթեանց [illegible]։

*** Հարիւրապետ [illegible] էր վրայ կը փնտռուէր [illegible], առջի օր [illegible] գտնուեցաւ Մագրիքէօյի [illegible] դատաւորին կողմէ։ [illegible] կարեւոր յայտարարութիւններ ըրած է «Իգտամ»ի խմբագրին. «[illegible] քանի մը [illegible] զէնքեր [illegible] Մուսթաֆա Նազըմի բնակարանը, բայց [illegible] չեն [illegible]։ Այդ երկու հոգիէն մէկը ես եմ։ Հինգ օրէ ի վեր Մագրիքէօյի դատական պաշտօնեաներուն կողմէ կը հետապնդուիմ, բայց չէի երթար։ Ինքզինքս կը ծածկէի բայց ո՛չ թէ վախնալուս համար, քանի որ մահէն չեմ վախնար։ Ամէնքս ալ պիտի մեռնինք։ Հարցաքննիչ դատաւորին անմիջապէս ներկայանալու պատճառներ ունէի։ Ո-րովհետեւ իմ կողմէս քննութիւն և խուզարկութիւն կը կատարէի։ Ճշմարիտը ըսելով, վստահ մարդ մը գիտէի Ձէքի պէյը։ Ոճրին գիշերը «մահալլէպիճի»ին խանութը կը գտնուէի։ Բոլս կը գտնուէին անխորտակ Ջիւէյիրզատէ Հասան ու ծառան, Հասան պէյի ուսուցիչը՝ Թնդանօթաձիգ միրլիվա Թէվֆիք փաշա։ Ամէնքս ալ մէկ սեղանի չուրջը նստած էինք։ Խանութին մէջ բազմութիւն կար։ Քիչ յետոյ եկաւ Ձէքի պէյ ու ընկերները և մեր դիմաց սեղան մը նստան։ Յետոյ գացին, իսկ մենք մնացինք։ Երեք քառորդ կամ ժամ մը ետքը փողոցէն զէնքի ձայն լսեցինք և անմիջապէս այն կողմը վազեցինք ես ու հազարապետ Միւսլիմ պէյ, ու տարտամօրէն տեսանք որ Ձէքի պէյ գետին ինկած է, ընկերները չուարած մնացած են, իսկ երկու հոգի կը փախչէին։ Ընկերոջս Միւսլիմ պէյին ցոյց տուի ասոնք։ Ինծի ծանօթ մէկը նոյն պահուն Ձէքի պէյին ինկած տեղը կուգար, բան- [illegible] «[illegible] մեռա՞ւ»։ Այս մարդը գիտ[illegible] պէս [illegible] ու [illegible]։ Մէկ քանի օր առաջ Պոլիս [illegible] թէ այս մարդը [illegible] պիտի [illegible] ու երբ ոճրին գիշերը զէնքը [illegible] Մագրիքիւղ, հարցուցի. «Ո՞ւր է, [illegible] հոս չէիր, կարծեմ գացեր ես բանի, ինչ գործ ունէիր հոս» Ան ալ պատասխանեց. «Այո՛, պիտի երթայի, բայց գործ մը երկարեց»։ Այն պահուն ուրիշ մէկն ալ եկաւ և սկսաւ խօսիլ այդ մարդուն հետ։ Հարցուցի իրեն թէ այս նոր եկողն ո՞վ է։ Անծանօթ մարդս ալ պատասխանեց թէ իր ընկերներէն րէսիֆ սպայ մըն է։ Ծխախոտը ինծի երկնցուց։ Ես ալ սիկառ մը չինեցի և փառած լուցկիս տեղ զէնքին մօտ բռնեցի, որպէս զի ընկերս Միւսլիմ պէյ աղէկ մը զայն տեսնէր։ Ճիշդ նոյն պահուն, երբ րէսիֆ սպայ ցոյց տրուած անձը մեր քովէն հեռացաւ գնաց։ Անծանօթ մարդս ալ չմնաց և անյայտ եղաւ։ Չեմ կրնար ըսել այս մարդուն անունը, բայց սաչափը ըսեմ որ աչքին կոպին վրայ կարմիր նշան կայ։ Փախստական Մէհմէտ ըսուած մարդը սա է, բայց անունը Մէհմէտ չէ և դիտմամբ սուտ անուն մը տուած է ինքզինքին։ Այս մարդուն հետ խօսած ատենիս մեր քով եկող մարդը զոր իբր Ֆէրիտ անուն անձը ցոյց կուտան, ինծի ծանօթ չէ և չեմ կրնար աղէկ մը ներկայացնել. պարագային, եթէ տեսնեմ, կրնամ ճանչնալ։ Ասոնք բոլ հարցաքննիչ դատաւորին, ուրիշ չատ մը բաներու հետ։ Իսկ անմիջապէս հարցաքննիչին չներկայանալուս պատճառն է ամէն կողմ այն ակնարկած մարդս փնտռելս։ Ինչպէս ըսի, ես Ձէքի պէյը դէչ մարդ գիտէի, բայց ոճրին գիշերը երբ տուն գացի, մայրս ըսաւ թէ անիկա չատ աղէկ մարդ էր։ Յետոյ ուրիշ կողմէն ալ լաւ վկայութիւններ առի և համոզուեցայ թէ Ձէքի պէյ չատ սահմանադրասէր մէկն էր, որով սկսայ հետապնդութիւններ կատարել, ակնարկած մարդս [illegible] ներկայացնելու համար։ Այս փնտռտուքներ[illegible] կռնակեր [illegible] [illegible] Աստուծոյ [illegible] Մուսթաֆա [illegible] ալ [illegible] և ներկայացայ [illegible]։ [illegible] չատ մը [illegible] [illegible] չեմ կրնար ըսել»։

*** «Ենի Կազէթա» կ'ըսէ թէ Մագրիքէօյի ոճիրը Օսմ. Գօմիթէին չի կրնար վերագրուիլ։ Կարելի է որ Գօմիթէին պատկանող անձեր գործած ըլլան Ձէքի պէյի սպանութիւնը, բայց Գօմիթէին կեդրոնը չէ տուած սպանութեան հրամանը։ «Ենի Կազէթա» չարամտութեան վերագրելէ յետոյ Գօմիթէին վրայ եղած այդ կասկածը, իրաւաբաններուն հրաւէր կ'ուղղէ ոճրին բուն դրդիչները երեւան հանելու։ Թուրք թերթը կ'աւելցնէ թէ Գօմիթէն պատրաստ է դատին ուժ տալու, դատական քննութիւնները անաչառութեամբ կատարելու համար, որպէս զի ամէն ինչ պարզուի։ Ասով միայն պիտի փրկուի Գօմիթէին համբաւը։

25 ՄԻԼԻՈՆԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Քսանըհինգ միլիոնի փոխառութիւնը մօտերս պիտի կնքուի։ Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ այդ փոխառութեան խնդրով զբաղեցաւ, որուն մէկ մասը երկաթուղիներու շինութեան պիտի յատկացուի։

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետ Հագգը փաշա որ Ալպանիոյ կացութեան պատճառաւ Մարիէնպատ ընելիք ուղեւորութենէն ետ կեցած էր, Մալիսորներու գործին կարգադրութենէն անմիջապէս յետոյ Եւրոպա պիտի ուղեւորի։

ՀԱՄԻՏԻ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ

Կառավարութիւնը Տօյչէ Լէվանթէ Լինիէ չոգենաւային ընկերութեան հետ համաձայնած է մինչեւ Հաւր փոխադրել տալու համար Համիտի գոհարեղէնները, որոնք Բարիզ պիտի ղրկուին։ Հոն աճուրդի պիտի հանուին ինչպէս սամ. [illegible]։ Գոհարեղէնները առջի օր այդ ընկերութեան յանձնուեցան չորս արկղներու մէջ դրուած։ Ընկերութիւնը այդ գոհարեղէններուն փոխադրութիւնը յանձն առած է, ամէն վնաս ապահովագրելով։

ՕՍՄ. ԳՕՄԻԹԷԻՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Օսմ. Գօմիթէին տարեկան Ընդհ. Ժողովը սեպտ. 19ին գումարելու որոշում տրուած է վերջնականապէս։ Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մ. և Յ. կուսակցութեան նախագահ Սէիտ պէյի նախագահութեան տակ։ Գաւառի ակումբներէն բոլոր պատգամաւորները ներկայ պիտի գտնուին։ Յայտնի չէ թէ ժողովին տեւողութիւնը որքան պիտի ըլլայ։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ

Կայս. իրատէ մը կը վաւերացնէ Նախարարաց Խորհուրդի այն որոշումը, որուն համաձայն, Եաքովայի մէջ պաշարման վիճակը վերցուած է, ալ եւս անոր պէտք չմնալուն համար։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Երեք տարի առաջ կատարուած երեսփոխանական ընտրութիւնները ցոյց տուին թէ ներկայ ընտրական կանոնագիրը չատ մը թերութիւններ ունի։ Խորհրդարանական երեք նստաշրջաններու միջոցին ո և է ձեռնարկ չեղաւ այդ մասին։ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ դահլիճը Պետական Խորհուրդին առաջարկած է ընտրական նոր օրինագիծ մը պատրաստելու, որ Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ դեսպանը առջի օր ծովային պաշտօնատունը երթալով նախարար Մահմուտ Մուխթար փաշայի հետ տեսակցեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Թուրք թերթ մը իրազեկ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ պուլկար կառավարութիւնը սահմանագլխի մէկ քանի կէտերը ամրացուցած է և զէնք ու փամփուշտ բաժնած է գիւղացիներուն։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Սոֆիայի սամ. դեսպանատան գործակատարին հրահանգ ղրկած է պուլկար կառավարութեան մօտ բողոքելու այդ մասին։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թղթատարական և հեռագրական նոր նախարար [illegible] էֆ. առջի օր իր պաշտօնատան բոլոր գլուխները տեսաւ անցուց։ Նախարարը որոշած է խորհրդարանական յառաջիկայ նստաշրջանին կարգ մը բարեփոխումներ առաջարկել Երեսփ. ժողովին։

*** Հեռագրատուն մը հաստատուեցաւ [illegible] մէջ։ Հեռագրատուններ պիտի հիմնուին [illegible] Նահանգին մէջ։ Կառավարութիւնը անթել հեռագրի կայաններ պիտի հաստատէ Նէճտի և Ասիրի մէջ։

ՕՍՄ. ԱԶԳ. ՏՕՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը ընդունած և կայս. իրատէ մը վաւերացուցած է յուլիս 10ի Ազգ. տօնին առթիւ պատրաստուած յայտագիրը, որուն համաձայն, Ազատութեան Յիշատակարանին բացումը պիտի կատարուի նոյն օրը և զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ։ Սուլթանը ներկայ պիտի գտնուի թէ՛ բացման արարողութեան և թէ զօրահանդէսին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱԾԱՆԱՒՆԵՐԸ

Ծովային ընդհ. սպայակոյտը մերժած է ամերիկեան չորս յածանաւերու գնման մասին եղած առաջարկը։ Այդ որոշումը հաղորդուած է ամերիկեան դեսպանատան գործակատարին։

ՍՔԻՒՊԻ ԵՂԵՌՆԱՓՈՐՁԸ

Սքիւպի եղեռնափորձին առթիւ Տէպրէէն երկու Պուլկարներ ձերբակալուած էին ամիս առաջ։ Տեղական իշխանութիւնները 5 հոգի ալ ձերբակալած են իբր մեղսակից։ Քննութիւնները կը շարունակուին։ Կը կարծուի թէ նախապէս ձերբակալուած երկու Պուլկարները, որոնք [illegible] մը կը պատկանին, երկաթուղիի եղեռնափորձին հեղինակները ըլլան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՃԱՓՈՆ

Ճափոնցի զօր. Նոճի վաղը Պոլիս կը հասնի։ Կը հերքուի այն լուրը թէ պաշտօնական հանգամանքով [illegible], Թուրքիոյ և Ճափոնի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու համար։ Զօրավար Նոճի [illegible] օր պիտի մնայ հոս և ներկայ պիտի գտնուի սամ. զինուորներու մարզանքներուն, ինչպէս ըրած է Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ։

ԱԾՈՒԽԻ ԽՆԴԻ

Հակառակ Քաղաքապետութեան սահմանած գիներուն, ածխավաճառները 55էն մինչեւ 70 գրուշի կը ծախեն ածուխին հարիւր օխան, առանց կարեւորութիւն ընծայելու թաղապետական իշխանութեանց, որոնց քիթին կը խնդան։ Առջի օր, ածուխի վաճառական Արմանի էֆ. Քաղաքապետութեան դիմելով յայտարարած է թէ Հունգարիայէն 2 միլիոն օխա ածուխ բերել տալու համար բանակցութիւն կը կատարէ և թէ քանի մը օրէն համաձայնութիւն պիտի գոյանայ գնոյն վրայ։ Յիշեալը խնդրած է որ Քաղաքապետութիւնը քանի մը տեղեր ցոյց տայ մայրաքաղաքին մէջ, որպէս զի հոն մթերանոցներ բանալով բանւոր առաջին կարգի ածուխը 50 գրուշի ծախէ, Քաղաքապետութեան քոնթրոլին տակ։ Քաղաքապետութիւնը չնորհակալութիւն յայտնելով վաճառականին, յայտարարած է թէ քանի մը օրէն պատասխան մը պիտի տայ այդ մասին։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻՆ ՄԷՋ

Սինոպի երեսփոխան տօքթ. Րիզա Նուր պէյ, որ Արշիպեղագոսի կղզիները այցելած էր, ուր Համիտի աքսորական [illegible] կը գտնուի, սա նամակը ուղղած է «Ենի Կազէթա»յի. «Արշիպեղագոսի մէջ կատարած ճամբորդութեանս, որուն նպատակն էր կղզիներուն կացութիւնը քննել, զրպարտութեան ու նախատինքի տարափ մը տեղացած է [illegible] թերթի մը մէջ։ «Բէնին» փութացած է իր սիւնակներուն մէջ հրատարակել այդ զրպարտութիւնները։ Նախ «Բէնին»ի [illegible] ամէն մարդու պէս [illegible] թէ չեմ [illegible] ազատական կուսակցութեան հետ ո և է կապ չունիմ։ [illegible] ո՛չ մէկ [illegible] տեսակցութիւն [illegible] բանակցութիւն չէ կատարուած այդ կուսակցութեան կազմակերպութեանը մասին։ Թո՛ղ ապահով ըլլան ատոր համար»։ Րիզա Նուր պէյ հերքած է նոյնպէս խռովարարներուն հետ բանակցած ըլլալը։

ՊԱՆՔ ՏԸ ԹԻՒՐՔԻ

Վաճառականութիւնը և ճարտարարուեստը քաջալերելու համար հիմնուած Պանք տը Թիւրքիի անօրէնութիւնը իր բաժնետէրերուն կը յիշեցնէ թէ 1910 Նոյեմբեր 9/22ին Վարչական Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշման համաձայն, բաժնեթուղթերուն հինգերորդ, վեցերորդ և եօթներորդ մասնավճարները, 30 գրուշ ոսկեդրամ, սկսեալ յուլիս 1/14էն մինչեւ նոյն ամսուն վերջը պէտք է տրուին։ Այդ պայմանաժամէն յետոյ չվճարողները [illegible] թակայ պիտի ըլլան կանոնադրութեան 10րդ յօդուածին։ Վճարումները պէտք [illegible] ըլլան կեդրոնատեղին, Պոլիս Բիւյիւք [illegible] դոց, Թիւրքիա խան։ Գաւառի բաժնետէրերը թղթատարի կամ ուրիշ միջոցով կրնան դրամը ղրկել։ Ընկալագիր մը պիտի ղրկուի, զոր կրնան բաժնեթուղթերու վկայաթուղթերուն կցել։

«ՕՍՄԱՆԻԷ» ՕԹԷԼ

Մեր ընթերցողներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք «ՕՍՄԱՆԻ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 77

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԹՈՒՐՔ ՀԵՐՈՍՈՒՀԻ ՄԸ

[illegible]

— Իսկ ես ամենայն լրջութեամբ ձեզ կը վստահեցնեմ որ ԱՄԷՆ ԲԱՆ [illegible] է…, չեշտեց Մաք Լայն այս վերջին բառերը նշանակալից կերպով մը հնչելով։

— Ուրեմն Վեհափառ Սուլթանին ինչ պէտք է որ ըսեմ։

— Բո՛ւն իսկ այս բառերը. «ամէն բան յաջող է»։

— Եւ ինչ կը հասկնաք այս խօսքով

— Այս խօսքով կը հասկնամ որ այն գործը որուն համար յանձնառու եղած էի, Պոլիս յաջողութեամբ գլուխ ելած է և թէ քանի մը օրէն պիտի կրնամ պաշտօնս աւարտած համարելով՝ մեկնիլ Անգլիա…

— Բայց [illegible] հոս [illegible] համար կարգ մը [illegible] նախնիները [illegible] այսօր անծանօթ մնացած են. [illegible], այդ մարդոցմէն և ո՛չ մէկ [illegible] ձեռք անցուած չէ. ուրեմն [illegible] պաշտօնը աւարտած [illegible]։

Մաք Լայն որ [illegible] երկրորդ [illegible] մը [illegible], մէկ քանի ումպ կլլեց, պատասխանեց.

— Գիտէք որ [illegible] մինչեւ առաջ Սուլթանին ներկայանալով խոստացայ մինչեւ ութը օր այդ մարդիկը յանձնել արդարութեան…։

«Արդարութիւն» բառը արտասանած ատեն Անգլիացին հեգնական ժպիտ մը ունեցաւ, զոր Իզզէթ փաշա չկրցաւ նշմարել. յետոյ շարունակեց.

— Արդ, [illegible] երկու օր [illegible] ի վեր, ուստի վեց օր [illegible] ժամանակ ունիմ. եթէ մինչեւ այդ [illegible] ժամանակին բանալը [illegible] չյաջողիմ այն ատեն միայն կրնաք ըսել թէ [illegible]։

— Ուրեմն կ'ըսէք որ մինչեւ վեց օր այս գաղտնի կազմակերպութեան անդամները պիտի կրնա՞ք ձերբակալել տալ…

— Այո՛…

— Եւ ձեր այս որոշ հաւաստումը կ'արտօնէ՞ք որ իսկոյն Սուլթանին հաղորդեմ։

— Այո՛։

Հակառակ Անգլիացիին [illegible] ու հաստատական պատասխաններուն՝ Ապտիւլ Համիտի [illegible] քարտուղարը չկրցաւ թերահաւատութեան չարժում մը զսպել։

— Բայց գիտէք որ ամենածանր յանձնառութիւն մը կը ստանձնէք ձեր այդ խօսքերով, ըսաւ իր խօսակցին։

— Բնականաբար… և սակայն ինչո՞ւ չէք ուզեր հաւատալ խօսքիս, եթէ [illegible] կարողութեանս վրայ հաւատք չունէիք, պէտք չէր որ այնքան հեռուներէն գայիք զիս գտնէիք ու Պոլիս հրաւիրէիք, իսկ [illegible] հաւատք ունէիք, ինչո՞ւ այժմ կը կասկածիք յաջողութեանս մասին։

— Իրաւունք ունիք, պատասխանեց Իզզէթ փաշա, բայց այսքան կարճ միջոցի մը մէջ ձեր յաջողութիւնը այնքա՜ն [illegible] կը թուի ինծի որ…

— [illegible] համար պէտք [illegible] Անգլիացին։

— Արդեօք կրնա՞ք ըսել թէ ո՞ր օր այդ ձերբակալումները պիտի կատարուին, հարցուց պալատականը։

— Յառաջիկայ չորեքշաբթի, կէսօրէն ետքը, պատասխանեց Մաք Լայն անհոգ պաղարիւնով։

— Այսօր կիրակի է, հետեւաբար երեք օրէն։

— Այո՛։

— Այս մանրամասնութիւնն ալ կրնա՞մ հաղորդել վեհափառ Սուլթանին։

— Անշո՛ւշտ։

Անգլիացիին շեշտին մէջ այնպիսի հաստատ ու անձնավստահ չեշտ մը կար որ այլեւս կարելի չէր ո և է կասկած մը ունենալ այս խօսքերու անկեղծութեան մասին։ Իզզէթ փաշա որ առտուընէ ի վեր իրեն մտամտութեան մը մատնուած էր ու չէր գիտեր թէ իրիկունը ինչ պատասխան պիտի կրնար տանիլ իր Վեհափառ տիրոջը, այժմ մէկէն չուն և զուարթ կերպարանք մը առաւ։ Ոչ թէ միայն գտած էր Մաք Լայնը, այլ անորմէ քաղած էր այնպիսի տեղեկութիւններ որոնց լուրը անհամեմատ գոհունակութիւն պիտի պատճառէր իր տիրոջը։ Քարտուղարը հիմա ժամ առաջ կ'ուզէր ճաշը աւարտել ու վերադառնալ պալատ յաղթանակօրէն երթալ պատմելու համար Ապտիւլ Համիտին իր քաջագործութիւնները և յաջողութիւնները, իբր թէ այս բոլոր եղածներուն մէջ ինքն ալ դեր մը կատարած ըլլար։

Անհամբերութեամբ ճաշը աւարտեց և յետոյ ըսաւ Մաք Լայնի.

— Ուրեմն երբ պիտի վայելենք ձեր ներկայութիւնը պալատին մէջ։

— Հաւանօրէն չորեքշաբթի առտու պիտի գամ Եըլտըզ։

— Իսկ մինչեւ այն ատեն։

— Մինչեւ այն ատեն իրար տեսնելու պէտք չունինք։

Իզզէթ փաշա սպասաւորը կանչելով հաշիւը մաքրեց և յետոյ սիրալիր բարեւ մը տալով մեկնեցաւ Եանիի [illegible] և դրան առջեւ իրեն սպասող կառք բազմելով՝ ուղղուեցաւ դէպի Եըլտըզ պալատը։

Երբ պալատ հասաւ ամէն մարդ, Եըլտըզի մէջ, Օսման պէյի ու [illegible] միջանցքներէն կը [illegible] ու [illegible] վրայ կը խօսէր։ [illegible] մահը [illegible] և յետոյ Օսման պէյի [illegible] մեկնութիւններու [illegible]։ Ամէնքը կ'ենթադրէին որ երեւութապէս [illegible] այդ դէպքը ծանր համեմատութիւններ պիտի առնէր և [illegible] գիւղու [illegible] և [illegible] որ Օսման պէյ Սուլթանին [illegible] ու յանցաւորի կերպարանք մը [illegible] ընդհակառակը սկսած էր յանիրաւի [illegible] սպառնալիքներ [illegible] սա [illegible]։

— Այո՛, կը զգեր [illegible] բարկանալ [illegible] իրեն մօտ [illegible] հեռու խօսքի բանաւէճներուն, այս [illegible] մէջ դուրս կը նետուին մեր [illegible] Սուլթանին դէմ, բայց [illegible] պիտի հանեմ [illegible] իրենց [illegible] պիտի պատռեմ և թող [illegible] տամ որ մեր վեհափառ տիրոջ դէմ [illegible] իր պալատին մէջ դաւադրութիւն[illegible] սարքեն, իր հացը ուտել և իր [illegible] վայելել եռքը…

(Շարունակելի)

համբաւաւոր օթէլին ծառայման վրայ։ Հոն յաճախորդները կրնան գտնել մեծագոյն սպասարկութիւն և ամեն կարգի անհրաժեշտը։ Օթէլը Ղալաթիա Եւրոպէ Փասաժին հաստատուած ըլլալով, այն օթէլը ամէն դիւրութիւններ կ'ընծայէ։ Գաւառացի ճամբորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան, «Օսմանիէ» օթէլը դիմելով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԲԵՂՄՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Զաֆիրա անուն կին մը երեք զաւակի ծնունդ տուած է բժշկական վարժարանի մայրական ապաստարանին մէջ։ Կառավարութեան մօտ դիմում եղած է ամսաթոշակ մը յատկացնելու համար այդ կնոջ, որուն ամուսինը կոյր ըլլալուն, կարօտ վիճակ մը ունի և անկարող է իր բազմանդամ ընտանիքը ապրեցնելու։

ՈՍՏԻԿԱՆԻ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Թուզլուճնճզի նաւամատոյցի պահականոցին ոստիկաններէն Ահմէտ Րէճայի էֆ. անցած օր րէվոլվէր պարպելով բերնին մէջ, անձնասպան եղած է։ Ոստիկանը հրաժեշտի նամակ մը ձգած է, իր ընտանիքին ու բարեկամներուն ուղղուած։

ՀՐԴԵՀ. — Առջի գիշեր Պոլսոյ կողմը Գամպարճըլարի մէջ հրդեհ ծագելով հաւկիթի մթերանոց մը, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Շէնքը 1500 ոսկիի ապահովագրուած էր։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Բանկալթի բնակող Ժան անուն անձ մը անցած օր կառքով տուն կը դառնար, երբ վար իջած տանը յանկարծամահ եղաւ շնչերակի խզման հետեւանքով։

ԱՐԿԱԾ. — Առջի օր, Ղալաթիա, օթոմոպիլ մը կոխոտեց ութը տարեկան տղայ մը և ծանրապէս վիրաւորեց զայն։

ԶԱՔԸՐՃԱԼԸԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Իզմիրի թերթերը նոր մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն Զաքըրճալըի վերջին շահատակութեան մասին, զոր ծանուցած էինք քանի մը օր առաջ։ Անցած ուրբաթ գիշեր Զաքըրճալը կը տեսնուի Զէյրէք Ինամքէօյի մօտերը, Իզմիրէն երկու ժամ հեռու։ Հոն սաստիկ ընդհարում մը կ'ըլլայ աւազակապետի խումբին և բնակիչներուն միջեւ։ Այս վերջիններէն չորսը կը սպաննուին և չորսն ալ կը վիրաւորուին։ Զաքըրճալըն հետամտողները կը սկսին հալածել զայն։ Տեղակալ Ալի էֆ. հեծեալ զօրախումբին հետ գիշերը կը հանդիպի Զաքըրճալըին, որ իր վեց ընկերներուն հետ պարտէզի մը մէջ նստած էր վրանի մը տակ։ Ընդհարում մը տեղի ունենալով աւազակապետ մը ծանրապէս կը վիրաւորուի և երկու ձիեր կը սպաննուին։ Աւազակները կը յաջողին խոյս տալ առանց կորուստի։ Հետապնդումները անկէ շարունակուած են հիմա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ.

Հայկ էֆ. Խօճասարեան որ Երուսաղէմի Պատրիարքական ընտրութեան գործողութեանց առթիւ Վարչ. պատուիրակ կարգուած է, ներկայացաւ ժողովին և շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն ընծայուած վստահութեան համար, դիտել տուաւ թէ Երուսաղէմի խնդիրը նոյն իսկ Պատրիարքական ընտրութեան գործը չէր կրնար դիւրութեամբ վերջանալ եթէ անոր անմիջակից վարչական և նիւթական ինչ ինչ պարագաներ նկատողութեան չառնուէին։ Ժողովը այս մասին խորհրդակցելէ ետք, յանձնարարեց Խօճասարեան էֆ.ի որպէս զի իր տեսութիւններն ու առաջարկութիւնները ներկայացնէ։ Բ. Դռան հրաւէրի ներկայացաւ Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ. որ Կեդր. Վարչութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած էր Պատրիարքարաններու կողմէ կարգեալ Խառն Միջազգային Յանձնաժողովին։ Ժողովը անոր հետ խորհրդակցութիւններ կատարեց յարաբերական մէկ քանի առկախ խնդիրներու վրայ, և կարեւոր որոշումներ տրուեցան։ Ժողովը նոյն Յանձնաժողովին անդամ կարգած ըլլալով Ժողովական Գրիգոր էֆ. Միրհան, այս նշանակութիւնը ևս ծանուց Տաղաւարեան էֆ.ի։ Գ. Որբախնամ և Այրիախնամ Յանձնաժողովները ծանուցած էին թէ նիւթական միջոցներու չգոյութեան պատճառաւ որբերու և այրիներու խնամակալութիւնը դժուարութեանց մատնուած է, և դարման կը խնդրէին։ Ժողովը անդրադառնալով որ Օսմ. Խորհրդարանէն քուէարկուած նպաստի 10,000 ոսկիի գումարը դեռ վճարուած չէր, և նոյն Յանձնաժողովները ստիպողական վճարումները կատարելու համար պէտք ունէին դրամի, յանձնեց իր Նախագահին առանձնապէս պէտք եղած դիմումները ընել Բ. Դրան մօտ և գանձելով որոշուած գումարը, յատկացնել իր նպատակին։ Որոշուեցաւ վաղը Քաղաք. Ժողովը նիստի հրաւիրել առաւօտեան ժամը Եւրոպական 9ին։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎ.

Կրօն. Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— Իսկիւտարի [illegible] ընտրելի նշանակուեցան՝ Գէորգ Գոլէմիքեան, Եղիկ Պապազեան և Վահան Եազըճեան վրդ.։— [illegible] Վահան Ցոլակեան, Յարութ. Գէլճիլեան և Անանիա Հաճըպաշեան վրդ. [illegible]։— Եէնի Գափուի Ծուլ. [illegible] բնդրանքին վրայ տեղւոյն քարոզիչ նշանակեց Եղիշէ վրդ. Դուրեանը։— Արմաշու դպրեվանքի փոխ-վանահայր Մեսրոպ Ծ. վրդ. դպրեվանքի վերատեսչ պաշտօնը ստանձնելով կը թողու [illegible] ծրագիրը կրօնական բարեկարգութեան, ժողովը որոշեց կառավարութեան ներկայացնել այդ ծրագիրը՝ վաւերացնելու համար — Երուսաղէմի միաբան Յովհաննէս սարկաւագ Գաբրիէլեանի ըստ հրաւէրի ներկայացուցած ժողովին որ նկատելով որ հանգուցեալ Յարութիւն Պատրիարք կարգալոյծ հռչակած է զայն և նոյն առթիւ կեդրոնի կրօն. ժողովն ալ նոյն վճիռը հաստատած է, որուն չքնաբերականաւ ծանուցանել թէ՛ քննեալը կը ճանչցուի իբրեւ կարգալոյծ։— Ատենապետ Սրբազանը Կրօն. Ժողովի դիւանապետ Տիրայր Ծ. Վ.ի տասը տարուան պաշտօնավարութիւնը գնահատելով, շնորհաւորեց զայն Բաբերդի առաջն. տեղապահութեան պաշտօնը ստանձնած ըլլալուն առթիւ։ Այս առթիւ Ժողովը որոշեց Տիրայր վրդ.ը որ մինչեւ ներկայ ամսոյ վերջը շարունակէ իր պաշտօնը, իսկ միւս կողմէ Համազասպ քհ. Էքսէրճեանը անոր յաջորդ նշանակեց։

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

«Արեւելք»ի այսօրուան (երէկուան) թիւոյն մէջ Մագրիգիւղի ոճրին առթիւ գրուած տողերուն միջեւ Ազգ. Հիւանդանոցի շուրջը յարուցուած խնդրոյն առթիւ կը փութանք, ի բաւեմն գայթակղեալ մտաց ծանուցանել թէ ակնարկուած յիմար անձը չէ թէ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ գանակոծուած է, այլ կիսլ. բանտին փամարանոցին մէջ առանձնական պատասխանութեան միջոցին ծեծով խողխողուած և վիրաւոր վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուած է, և նոյն օրը յիմարանոց Տօքթ. Պօղոսեան էֆ.ի կողմէ [illegible] բողոքը եղած է [illegible] խնամակալութեան մօտ և այդ բողոքին հետեւանքն էր որ դիպուածական պէտքը տեսնուած և կատարուած է Հոգատար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ։ Մեղքելով որ նոյն պարագան ի պատիւ Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական լուսաբանումը համբաւին՝ ճշդէ։ ՏԵՍՈՒՉ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ԲԵՐԱՅԻ ՄԷՋ ԿՐԹԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

ԷՍԱՅԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս պարզած էինք մեր առջի օրուան խմբագրականով, Բերայի թաղն ալ ունեցաւ այս օրերս իր վարժարանին բարեկարգութեան խնդիրը, որ, ինչպէս կ'երեւայ, կրթական պայքարի մը բնոյթը պիտի առնէ։ Էսայեան Սանուց Միութիւնը՝ որ վարժարանին բարեկարգութեան մասին թելադրութիւններ ներկայացուցած էր Թաղական Խորհուրդին և սակայն մերժումի հանդիպած, խնդիրը Բերայի հասարակութեան կը ներկայացնէ։ Անշուշտ, Բերայի հայ հասարակութիւնն ալ գնահատելով Էսայեան Սանուց Միութեան թելադրութիւնները, թող չպիտի տայ որ ամլութեան դատապարտուին անոնք։ Ահաւասիկ այդ յայտարարութիւնը որ Բերայի հայ հասարակութեան ուղղուած է.

«Էսայեան Սանուց Միութիւնս Սահմանադրութեան հետ կազմուած և Էսայեան վարժարանի աշակերտներուն մտաւոր ու նիւթապէս նպաստելու գործին նուիրուած՝ երեք արդիւնաւոր տարիներ բոլորեց արդէն։

Վերջերս, հիմնուելով իր անդամներուն վարժարանէն առած դասն փորձառութեանց և ծնողքներու գանգատներուն վրայ, միեւնոյն ատեն իր պաշտօնավարութեան ամբողջ ընթացքին ցաւով նկատած վարժարանի ներքին վերիվայրումն և անկարգութեանց, ուզեց բոլոր այդ թերութիւնները մատնանշել Բերայի Թաղական Խորհուրդին՝ անոնց դարմանման մասին թելադրութիւններ ընելով։

Եւ սակայն, պատասխանն Թաղական Խորհուրդը, որուն մէջ դպրոցական գործերէ հասկցողներ չկան պատկեր, կրաւորի և բանաւոր զննելով հանդերձ յայտարարուած դիտողութիւնները և թելադրութիւնները, և ընդունելով հանդերձ, ոչ նոյնիսկ անոնք, մեր անձնական [illegible] առաջարկներէն անոնք, որոնք ամէնէն աւելի պէտք էին գործադրուելու վարժարանը ազատելու համար իր ներկայ անմխիթարելի վիճակէն։

Էսայեան Սանուց Միութիւնս չուզելով վարժարանը ներկայ վատթարագոյն հակառակ վիճակին մէջ տեսնել և Բերայի հայ հասարակութեան արդար մանկութեան ապագան այսպէս քայքայուելու ենթակայ դրութեան մը մէջ թողուլ, հարկ տեսաւ խնդիրը ներկայացնել Բերայի հայ հասարակութեան։

Այս կերպով Միութիւնս կը կարծէ իր պարտականութիւնը կատարած ըլլալ և ինքզինք սոյն պատասխանատուութենէն զերծ կը նկատէ բոլոր ծնողքներուն և թաղեցիներուն հանդէպ, որոնք զաւակնին ունին կը քննադատեն զինք՝ Էսայեան վարժարանի բարեկարգման մասին ալ պէտք եղած հոգը չտանելուն համար։

ԷՍԱՅԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Բերա, 6 յուլիս 1911

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

([illegible])

ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵՆԷՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՅ, ՍԿԻՒՏԱՐ

Հաստատութիւններ, որոնց արդիւնքները գնահատուեցան մեծապէս և որոնց վկայականները վաւերացուեցան կրթական նախարարութենէն պաշտօնապէս, ամէնէն մեծ երաշխիքներն են ասոնք իրենց նպատակին կը ծառայեն լիովին, թէ կը սորվեցնեն բացի հայերէնէ, օսմաներէն և ֆրանսերէն լեզուները կատարելապէս, անգլիերէն, գերմաներէն լեզուները յաջողապէս, գիտական և իմաստասիրական ուսումները ամբողջապէս, տալով հայկական ընտիր դաստիարակութիւն մը երկսեռ հայ պատանիներու, պատրաստելով զանոնք ամէն ասպարէզի և համալսարանական ճիւղի, ձեռամբ 30է աւելի փորձ, հմուտ և համբաւաւոր մասնագէտ ուսուցիչներու, որոնց անունները արդէն տպագրուած են ծրագիրներու ետին։ Եղած մասնաւոր դիմումներուն վրայ, պիտի բացուի համալսարանական դասարան մը։ Մանկավարժական, գիտական, առեւտրական և լեզուական ճիւղերու, զորս պիտի աւանդեն վարժարանիս համալսարանական ուսուցիչները և ուրիշ համալսարանական օտարազգի ուսուցիչներ, որոնք խնամով պիտի ընտրուին։ Բաւն թէ բաւական պիտի [illegible] բանալու համար առաջին դասարանը։ Արդէն իսկ վարժարանին ընթացաւարտներէն մէկ քանին արձանագրուած են։ Վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 1 հինգշաբթի օրը և դասերը պիտի սկսին 5 սեպտ. երկուշաբթի։ Աշակերտներու ընդունելութեան համար դիմել ամէն օր ուղղակի Տնօրէնութեան, ամէն օր վարժարանը առաւօտէն մինչեւ կէսօր և հինգշաբթի օրերը ժամը (Ը. Թ.) 10էն վերջ Սէնկիւլլիւ խան, Օսմ. բանկային։ Ծրագիրները և պայմանները կը ղրկուին ուզողներուն։

Հիմն. Տնօրէն Կարապետեան վարժարանաց

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ԿԱՅՍ. ԼԻՍԷ ԱՂՋԿԱՆՑ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆ. ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՑԵՑ ՓՈՐՁԵԼՈՒ Է

30,000 տոմսակներէ բաղկացած վիճակահանութիւն մը սարքուած է աղջկանց կայս. լիսէին համար, որ Փանկալթիի մէջ պիտի բացուի մօտերս, Օսմ. նորահաս աղջկանց մտաւորական մշակութեան նպատակաւ հայրենասիրական նպատակով։ 2219 տոմսակներ զանազան պարգեւներ պիտի շահին։ Մեծ պարգեւը 3000 Օսմ. ոսկի է։ 5էն 1000 ոսկիի զանազան պարգեւներ ալ կան։ Կէս տոմսակի գինն է մէկ Օսմ. ոսկի. քառորդինը՝ կէս Օսմ. ոսկի և 1/8ինը՝ մէկ քառորդ Օսմ. ոսկի։ Այդ տոմսակներէն գնելով մարդ նպաստած կ'ըլլայ երկրին ամէնէն կարեւոր և ամէնէն օգտակար կրթական մէկ հաստատութեան, առանց հաշուելու վերոյիշեալ պարգեւները։ Տոմսակներու վաճառումէն գոյացած արդիւնքը Օսմ. Կայս. Բանքին պիտի յանձնուի։ Քաշումը տեղի պիտի ունենայ 1911 հոկտեմ. 13ին, Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը, Օսմ. Կայս. Պանքային կեդրոնատեղիին մէջ, յիշեալ պանքային և աղջկանց կայս. լիսէին վարչական մարմնոյն ներկայութեան ներքեւ։ Շահած պարգեւները պիտի վճարուին այդ նպաստաւորեալ հաստատութեան կողմէ։ Օսմ. Կայս. Պանքան, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը, ծխախոտի Ռէժին անձնուիրաբար ստանձնած ըլլալով տոմսակներու վաճառումը, տոմսակ գնել ուզողները կրնան դիմել այդ հաստատութեանց կեդրոններուն կամ մասնաճիւղերուն գանձանակներուն մէջ։ Տոմսակ ծախողներու համար մասնաւոր պայմաններ։

35—22

ՄԵՐ ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Յայտնի է թէ մեր առողջութեան վրայ ամենէն աւելի կ'ազդեն իւղերը։ Սակայն անխառն իւղ գտնելն ալ շատ դժուար է։ Մեր բոլոր հայրենակիցները այդ դժուարութենէն ազատելու համար, ենթական առողջաբար և անխառն իւղեր բերել տուած ենք ու կարելի եղածին չափ աժան գիներով կը ծախենք Պալըք Բազար, հացագործի փուռին կից վաճառատան մէջ։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուի Ակէմիրլի [illegible]։ Եղ վաճառողներէ [illegible] խաւիար օխան 120 ղրշ.։

ՕՍՄԱՆԶԱՏԷ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ

49

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԲԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Աւստրիա-Հունգարիոյ և Իտալիոյ միջեւ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով ալպանիական խնդրին առթիւ, այդ տեսութեամբ Պոլսոյ դեսպանները երէկ առաջին գործոց նախարարին մօտ դիմում ընելով խորհուրդ տուին որ Օսմ. կառավարութիւնը հաշտարար ընթացքի մը հետեւի, որպէս զի Մալիսօրները խոնարհին։ Երկու տէրութիւնները որոշած են իրարու հետ համաձայն գործել ալպանիական խնդրին մէջ։

⁂ Չէթինէէն քաշուած հեռագիրներուն նայելով, բոլոր Մալիսօր պետերը Բոտկորիցա հրաւիրուած են, իրենց ընթացքը ճշդելու համար։ Ալպանիոյ ուրիշ ցեղապետներ ալ պիտի մասնակցին այդ գումարման։ Մալիսօրները չեն ուզեր Թուրքիա վերադառնալ։ Կառավարութիւնը վերապահ դիրք մը կը բռնէ։

⁂ Քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ զրոյց կը շրջի թէ Եանեայի նահանգին ամէն կողմերը ապստամբութիւն ծագած է։ Պատերազմական նախարարը երէկ խմբագրի մը յայտարարած է թէ Ալպանիայի միջնակէտին զատ ուրիշ ապստամբական շարժում չկայ Եանեայի մէջ։

ՏԷՐՎԻՇ ՀԻՄԱ. ՀԵՌԱՑԱՒ

Ինչպէս կը յիշուի, «Արնաուտլուք» թերթը Պաշ. Ատեանի կողմէ դատապարտուած և պատասխանատու-տնօրէն Տէրվիշ Հիմա դատական հետապնդումներու ենթարկուած էր։ Տէրվիշ Հիմա առջի օր մայրաքաղաքէս հեռացած է։ Իր բարեկամներէն մէկուն ուղղած նամակին մէջ կ'ըսէ թէ, քանի տարի բռնապետի մը դէմ կռուելէ յետոյ նորէն ստիպուած է Թուրքիայէն հեռանալու։ Տէրվիշ Հիմա փափաք կը յայտնէ որ ազատութիւնը, հաւասարութիւնը և եղբայրութիւնը գործադրուին երկրին մէջ, Ալպանիան խաղաղի և Թուրքերը աւելի լաւ վարուին անոր հետ։ Նոյնպէս կը բաղձայ որ Օսմ. բոլոր տարրերը գոհ մնան։

[illegible] ԵՒ ԻԹԹԻՀԱՏԸ

Իթթիհատի նախագահ Մէլիա պէյ անցած օր եպարքոսին հետ տեսակցութիւն ունեցած է երկրին ներքին և արտաքին քաղաքականութեան ու ձեռք առնուած միջոցներու մասին։ Հաքքը փաշա պատասխանած է թէ ամէն զգուշութիւն պիտի ձեռնարկուի և [illegible] ուշադրութեան պիտի առնուի։ Մէլիա պէյ այդ պատասխանով գոհ չէ մնացած։ Սակայն եպարքոսը յայտարարած է թէ, երբ զանգուածին պէտք չէր կրնար [illegible] իր յաջողութեան [illegible] քաղաքականութեան վրայ։ Այդ միջոցին ի վեր կ'ըսուի թէ Իթթիհատի քոմիթէն մտադիր է բոլոր նախարարները հրաւիրել որ հրաժարին։ Սակայն միւս կողմէ չըլլուիր նախարարական տագնապ առաջ բերել հիմա։

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անատօլուէն եկած հողագործ Բիւրանդը երէկ դարձեալ Բ. Դուռ երթալով բողոքագրական ցոյց մը ըրին և Եալաքեօյէն խնդրեցին որ հաստատուն ապահովութիւններ տրուին իրենց, քանի որ Բէօր Հիւսէյնի փաշան թէ հոս և թէ գաւառի մէջ զօրաւոր պաշտպաններ ունի։ Վարչապետը յայտարարեց թէ իրենց իրաւունքը հաստատուած ըլլալով, այսօր պէտք է դիմեն ներքին գործոց նախարարին, արդիւնքը իմանալու համար։

ԹԱԳՍԻՄԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Օսմ. Ազգ. տօնին առթիւ Բերացիները Թագսիմի պարտէզը կ'երթան, կատարուելիք չքեղ լուսաւորութեանց համայնապատկերը դիտելու համար։ Արդարեւ, Թագսիմի ընդարձակ թէրասէն կը տեսնուին Վոսփորի ափերը, կայս. պալատը և Պոլսոյ նաւահանգիստը, որոնք լոյսերու մէջ կը շողան։ Պարտէզն ալ սքանչելապէս լուսազարդուած պիտի ըլլայ։ Երաժշտական բազմաթիւ և զուարճալի խմբաւորներ շարունակ յոյս մը պիտի տան։ Նուագախումբը ազգային և հայրենասիրական կտորներ պիտի նուագէ։ [illegible] Թագսիմի պարտէզը պիտի լեցուի Օսմ. հայրենասէրներու բազմութեամբ, որոնք հաճելի առանձնութիւն պիտի ունենան, մանաւանդ այդ գիշերը տրուելիք չքեղ ցուցահանդէսին շնորհիւ։

ՕՆԻՔԻՆՃԻ ՊԷՕՅԻՒՔՏԷՐԷ ՊԷԼԷՏԻԷՍԻ

Տէրսաատէթ պէլէտիէ դայրէլէրինին օնիքինճիսի օլան Պէօյիւքտէրէ դայրէսինին [illegible] Թարապիա [illegible] ճէլպ [illegible] մինաքասայա վազ օլունմուշ օլտուղունտան [illegible] թալիպ օլանլարըն [illegible] իլան օլունուր։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12 3/4

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ ծանօթ անուն է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ պարենի ի վերջերեայ ձեռան եղանակին յատուկ ապրանքներ բերել տուած է վերջերս։ Վաճառատան նշանաբանը ըլլալով 12 դրուշ 30 փարա ի վաճառել, շատ մը ապրանքներ կարելի է գնել այդ գումարին փոխարէն, ինչպէս Քօյ-քօօսէ, Թայեէնա, Բարրէ մէլէներ, Սեզոնի և Արգուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ձեռնակներներ, Ծածկոցներ, Անկողնի Սաւաններու կտաւներ, արեւու Շապիկներ, Կեռօփքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ եւայլն, եւայլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒի վաճառատուներուն մէջ, Պաքիս. Եէնի Ճամի փողոց, Ձ ազլեան խան, և Բերա, Տէօքթ Եօլ Աղըզ, Թիւ 440, իր վաճառելը, համոզուելու համար մեր բացծին ճշմարտութեանը։ 46

ՍԱՆԻԹՕՐ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՔՕԼԷՐԱՅԻ ԴԷՄ

ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած այն գործիքը, որ շատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, զարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մանրէները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը գոլութիւն կու տայ մարմնոյն։

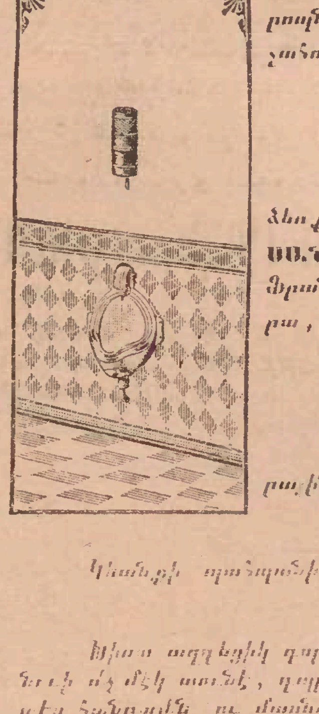

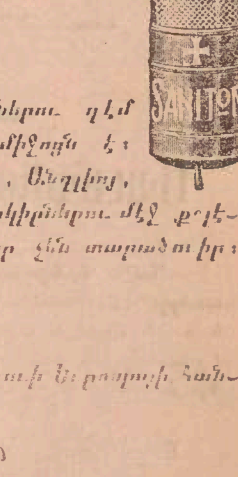

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐԻ շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլէրա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանման ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Այս օգտակար գործիքը ըլլալուն, անկէ պէտք չէ անպակաս ըլլան դրամատուներէ, սրճարանէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբներէ ու միզարաններէ։

Ղալաթիա, Պալըք Բազար, Խնօմաթարլըի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սոսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 36—2

ԲՕՍԹԱ, ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԹԷԼԷՖՕՆ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Բումէլիէ չէրէֆվիւրուտու պույուրուլան սէյահաթը հումայիւն մունասէպէթիլէ [illegible] Սէլանիք, Մանասթըր, Բրիշթինա նամլարընտա [illegible] թէլկրաֆ մէրքէզլէրինէ [illegible] 11 հազիրանտա 327 թարիխլու [illegible] 321 [illegible] 323 [illegible] 321 [illegible] Տէրսաատէթ վէ Կալաթա վէ Պէյօղլու [illegible] իլան օլունուր։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՎԷ ՆԱՖԻԱ ՆԷԶԱՐԷԹԻ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթի սաիրէսի իչին մինաքասայա վազ օլունան [illegible] 62 դրուշտան [illegible] թալիպ [illegible] իլան օլունուր։

2—3

ՊԱՀՐԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Թէրսանէի ամիրէ [illegible] մինաքասայա [illegible] Պահրիէ նէզարէթի [illegible] իլան օլունուր։

3—3

Տօքթ. Ա. ՄԻՄԻՏԵԱՆ

(ՎԻԷՆՆԱՅԻ [illegible] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ)

Աչքի, ականջի, քթի և կոկորդի։ Մասնագէտ Ֆրանս. Սէն-Պէնուա հիւանդանոցի։ Ակնաբոյժ Աչքաբուժարանի։

Հիւանդ. կ'ընդունի ամէն օր 9—12 և 1—4 (Ը. Ե.) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, նախկին քլինիք Տօքթ. [illegible]։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ ամէն օր մինչեւ կէսօր իր դարմանատունը։ 43

ԱՒՍՏՐԻՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍՆԵՐ
ՃԱՇԱՐԱՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՈՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱՐՈՒԹԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ
ԲԷՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲՕՆ ՄԱՐՇԷ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ԱԹՈՌՆԵՐ,
ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
[illegible]
Չափու վրայ յանձնարարութիւններ
բնակարաններու համար

رومانيا سرعت واپورلری

هرصالی وپنجشنبه وجمعه ایرتسی كونلری (آلافرانغه ساعت ۳ ده) استانبولدن حركت ایدن واپورلر ۱۲ ساعتده كوستنجه‌یه مواصلت ایدرلر . هرپنجشنبه كونی (الافرانغه ۳۰ ساعتده استانبولدن حركت ایدن واپور ۱۸ ساعتده ازمیره ، ۱۲ ساعتده ازمیردن پیره‌یه وساعت ۳ ده پیره‌دن اسكندریه‌یه مواصلت ایدرلر .

بوهفته ظرفنده حركت ایده‌جك واپورلر

پرنچه‌پزاماریا — تموزه صالی ساعت ۳ ده كوستنجه‌یه
داچیا — تموز۷ پنجشنبه « ۳ ده كوستنجه‌یه
ایمپراتول ترایان — تموز۷ پنجشنبه « ۳ ده ازمیر، پیره واسكندریه‌یه
پرنچه‌پزاماریا — تموز۹ جمعه‌ایرتسی « ۳ ده كوستنجه‌یه

اجنته‌لر : غلطه‌ده موسیو موللر وشركاسی
استانبولده كوپری باشنده رشادیه جاده‌سنده ریحتیم خاننده توفیق بك

Ռումանական Շոգենաւային Ընկերութիւն

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ԳԻԾ

Ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը Կ. Պոլսէն մեկնող շոգենաւերը 12 ժամէն Քէօսթէնճէ կը հասնին։ Հինգշաբթի օրերը մեկնող շոգենաւերը 18 ժամէն Իզմիր, 12 ժամէն Իզմիրէն Պիրէա և 30 ժամէն Պիրէայէն Աղեքսանդրիա կը հասնին։ Հաղորդակցութիւն ճամբորդաց կառախումբերուն, Պերլին և ռումանական արքայութեան շոգեկառքերուն հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԳԻԾ

ՑՈՒՑԱԿ
5/18 Գշ. երեկ. ժամը 3ին «Բրինչիբեսա Մարիա» դէպի Քէօսթէնճէ
7/20 Եշ. » » 3ին «Տաչիա» դէպի Քէօսթէնճէ
7/20 Եշ. » » 3ին «Իմբ. Թրայանօ» դէպի Իզմիր, Պիրէա և Աղեքսանդր.
9/22 Ուր. » » 3ին «Բրինչիբեսա Մարիա» դէպի Քէօսթէնճէ

Տեղեկութեանց համար դիմել ռումանական շոգենաւային ընկերութեան գործ. գրասենեակ Ռ. Հ. Միւլլեր, Ղալաթիա, [illegible] և կամ գործակալ Թէվֆիք պէյի, Պոլիս, Րիշտիյէ խան, [illegible] խան։

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ ՄԱՆՀԱՅՄ

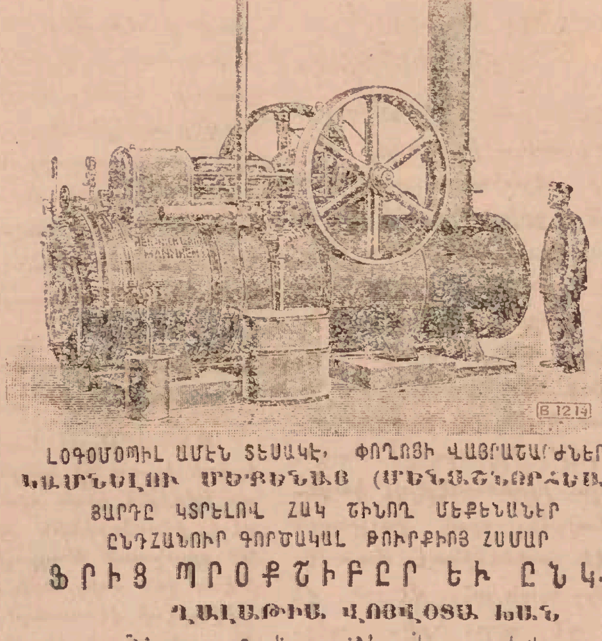

ԼՕԳՕՄՕՊԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ, ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՑՐԱՇԱՐԺՆԵՐ
ԿԱԼՍԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ (ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԱԼ)
ՅԱՐԴԸ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ՇԻՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻՒԲԼԸ ԵՒ ԸՆԿ.
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՅՎՕՏԱ ԽԱՆ

مانهایمده « هانری لانس » فابریقه‌سی معمولاتی
هرجنس لوقوموبیللر وسوقاق لوقوموتیفلری ، صمان كسوب بالیه یاپان ماكنه‌لر خرمن (باتوز) ماكنه ، امتیازلی :
عموم ممالك عثمانیه اجنته‌لری فریس بروقشییر وشركاسی
درسعادت غلطه وویووده خان

10-54

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆՍ"

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
[illegible]

[illegible]

ՈՐ ՈՒՆԻ 3 000 000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

[illegible] 3, [illegible]

[illegible]

[illegible]

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

[illegible]

ԿԱԼԱԹ — Տնօրէն
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ԽԱՐԱՓ — Թ. ԳԷՂՊԷՔ

قروسله‌ی فابریقه‌سی هواغاز و پترول موتورلری

سایقس انكلیز اجنته‌سی
استانبول
سماعیل پاشا خان ۷

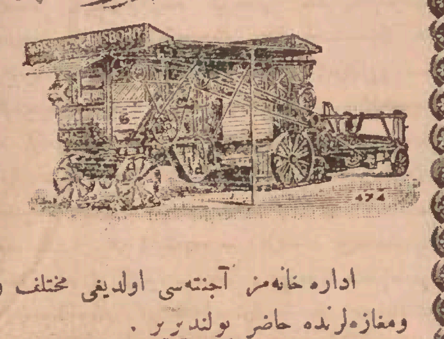

اداره‌خانه‌مز آجنته‌سی اولدیغی مختلف ومنحصراً انكلیز فابریقه‌لرندن متنوع ماكنه‌لر جلبنه وساطت ومغازه‌لرنده حاضر بولندیریر .

مارشال خرمن ماكنه ، لوقوموبیل ، دكرمان، قزغان وسائره :

فروسلی هواغاز پترول یاغی وآنتراسیت موتورلری :

فروستوود هم كسر هم دمت یپار ویالكز كسر اوراق ماكنه‌لری :

هاریسون كوچك واهون چوراب ماكنه‌لری :

بوموسم ایچون مغازه‌لرنده موجود مختلف ماكنه‌لر شونلردر . مختلف بیوكلكده خرمن ماكنه‌لریله لوقوموبیللر . دمت یپار ویالكز كسر انكلیز اوراق ماكنه‌لری بخار ماكنه‌لری وقزغان ۱ : ۲ ۳ : ٤ : ٥ : حقیق بارگیر قوتلرنده پترول ایله ایشلر موتورلر ، یوواراق واوزون چوراب ماكنه‌لری، یرلی معمولاتی چورابلق یوك ایپلكی وخالص انكلیز قاصه‌لریله سائره :
طشره‌دن سپارش وقوعنده رسم وایضاحات كوندریلور .

23—48

ՍԱՅՔՍ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍԻՐՔԷՃԻ, ԻՍՄ. ՓԱՇԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7
The British Agency

Մեր գործակալութիւնը միայն անգլիական գործարաններու մէջ պատրաստուած ամէն տեսակ մեքենաներ բերել կուտայ ու այդ մեքենաներէն մեծերը մեր միշտ պատրաստ ունի իր վաճառատան մէջ։
Սա վաճառուելիք մեքենաներ կը ծախուին.
ՄԱՐՇԱԼ, ԿԱԼԻ ՄԵՔԵՆԱՅ, ԼՕՔՕՄՕՊԻԼ, ԱՂՕՐԻՔ, ԿԱԹՍԱՅ ԵՒԱՅԼՆ։
ՖՐՕՍԼԷՅ, ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ՕԴԱՅԻՆ ԿԱԶՈՎ, ՔԱՐԻՒՂՈՎ ԵՒ ԱՆԹՐԱՍԻՑՈՎ։
ՖՐՕՍԹ ՎՈՒՏ, ՀԱՆԳԱՂԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ԹԷ ԿԸ ԿՏՐԵՆ ԵՒ ԹԷ ԽՐՑԱԿ ԿԸ ՇԻՆԵՆ։ ՄԻԱՅՆ ԿՏՐՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԱԼ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ
ՀԱՐԻՍԸՆ, ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓՈՔՐ ԵՒ ԱԺԱՆ։
Վերոյիշեալ մեքենաներէն սոյն եղանակին յարմար եղածները վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին։ Նոյնպէս մեր վաճառատան մէջ կարելի է գտնել 1, 2, 3, 4, և 5 ձիու ճիշդ զօրութեամբ քարիւղաշարժ մօթէօրներ, գուլպայի երկայն և կլոր մեքենաներ, տեղական արտադրութիւն եղող գուլպայի յատուկ բուրդէ մանած և անգլիական անխարդախ դրամարկղներ եւայլն։
Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին և պէտք եղած տեղեկութիւնները ու մեքենաներուն պատկերները կը հաղորդուին։

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

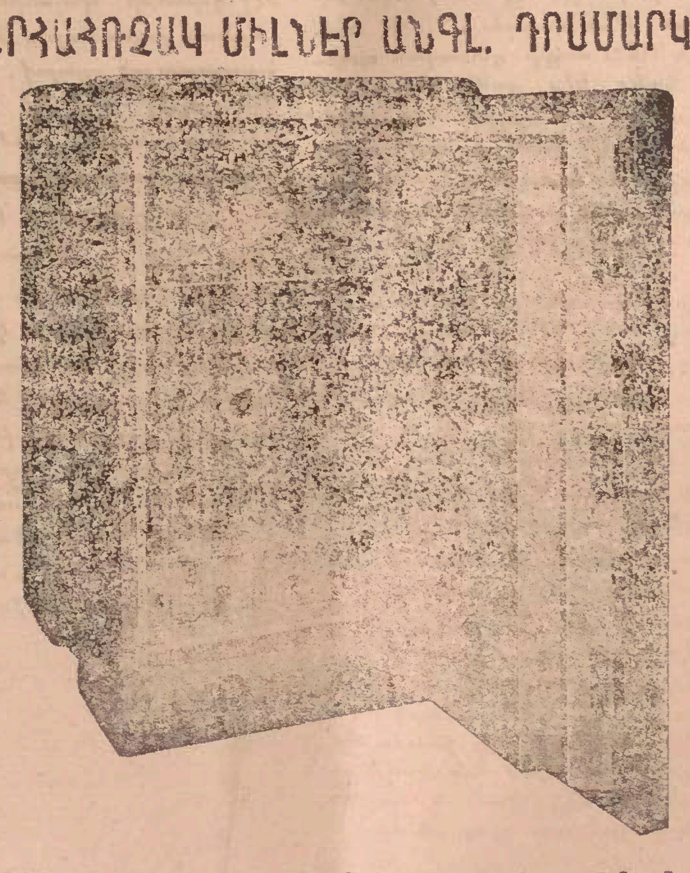

دنیانك الڭ مشهور میلنر قاصه‌لری
[illegible] انكلیز [illegible] حریقه و سارقه‌یه قارشو تأمینات

عموم ممالك عثمانیه وكیل درسعادت غلطه‌ده كیورك بك خاننده نومرو ۱، ۲، ۳
سیدنی نوول و شركاسی

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՌՈՒՍ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ
ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ
ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Գէօրգ պէյ խան, թիւ 1-2-3

104—2

عثمانیه اوتلی

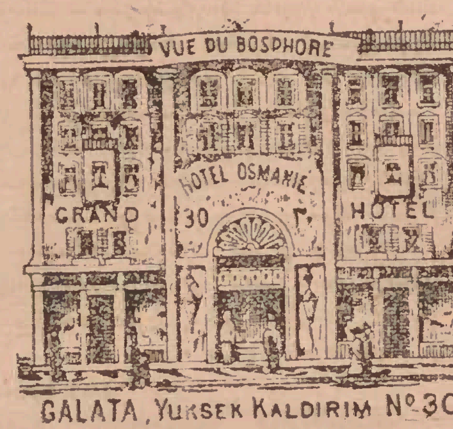

صاحب ومدیری نرسیس پاپاسیان
غلطه : ۳۰ یوكسك قالدیرم ۰۳

اوتلجیلك ایله اشتهار ایتمش ودور استبدادك قهرینه اوغرامش اولان نرسیس افندی پاپاسیان، بوكره یوكسك قالدیرمده «عثمانیه» نامیله یكیداً برمنتظم اوتل تفریش ایلمشدر . اوتل ، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ایچنه ناظر غایت فراح اوطه‌لری والكتریق چاكلری وهوا غازینی حاوی وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلی صورتده ترتیباتی اكمال ایدلمشدر. موقعی هرصنف اهالی ایچون مركز اولوب استانبولك جوار كویلرنده‌كی بهالی محللرده اقامت ایده‌جكلره ، هم تبدیل هوا وهمده ایش خصوصنده غایت الویریشلی اولدیغی وبركره تشریف بیوره‌جق ذوات كرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلری عرض وبیان قیلنور .

ՓԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին համբաւաւոր պանդոկապետ Աստուածատուրի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բռնապետական ճնշման տակ ակամայ թողած էր իր ասպարէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընձեռած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է գեղեցիկ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմի վրայ։
Սոյն պանդոկը ունի սքանչելի դիրք մը. ամբողջ Վոսփոր, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր տակն են։
Եւրոպական նորոյ ճաշակով կահաւորուած, ելեկտրական լուսաւորութեամբ և օդային կազերով լուսաւորուած է. սպասաւորութիւնը անթերի և մաքրութիւնը կատարեալ է. Նաւամատոյց ճեմավայրերէն ու ամէն փերջին ծայր խնամք տարուած է։ Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութեան համար ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առնուած է։
Ամէն անոնք որ օդափոխութեան համար Պոլիս կուգան և գիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով սաստ պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գտնել աւելի գեղեցկութեան պէտք չունին ըսել։
Սոյն պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ զբօսաշրջիկ մը ինչ գործի և ինչ գաւառէ որ ըլլայ պէտք է, մեծապէս պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ։ Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութեամբը և գործնականութեամբ ծանօթ ըլլալով ամէնուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն և ամէն անոնցմէ որոնք Պոլիս կուգան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՓԱՆԴՈԿը յաճախելու, անձամբ ստուգելու համար իր ըսածներուն ճշմարտութիւնը։

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆ 3—52

كافهٔ مواد مضره وازجمله « زاج یاغی » و «سقارین»كبی تركیباندن كلیاً عاری اولوب عكسی فنا مدلل صورتده اثباته مقتدر اولانلره فابریقه ۱۰۰۰۰ غروش اعطاسنی تعهد ایدرز ..

قره‌جكر ، بوبره‌ك خسته‌لقلرینه نافع واعصابی تسكینه خادم «لیتنی» حاوی خالص كوزتپه صوینه‌ن وبرنجی شكردن معمول صحی غازوز . .

رغبت عمومیه مظهر اولان غازوزلریمز بعض فابریقه‌لر طرفندن تقلید ایدلمكده وباندرولمزه مشابه باندیروللر الصاق ایله‌فروخته چیقارلدیغندن مشترین كرامك بالاده‌كی باندرول ومهره دقت بیوملری مرجودر.

غازوزلریمز امور طبیهٔ ملكیه وصحیهٔ عمومیه نظارت علیه‌سنك ۳٤٤۹ نومرو و ۱۸ اغستوس ۳۲۶ تاریخلی رخصتنامه‌سنی حائزدر .

دپولری
عموم استانبول متعهدی توتون كمركی قارشوسنده محمد علی بك وارسلان افندی .
غلطه‌ده یرآلتی جامع شریفی النده بوزجی قسطی، فندقلیده جامع شریف قارشوسنده فسجی كامل، خاصكویده ترسانهٔ عامره قپوسی اتصالنده بقال استراطی اسكداره واپور اسكله‌سنده میخالاكینك ارضیه مغازه‌سی ، صاری‌یار عثمانلی بقالیه شركتیله بوغاز ایچنك كاملاً هریرنده بولنور .

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք վերև հրատարակուած պանտրօլին ու կնիքին վրայ, քանի որ կարգ մը գործարաններ մեր պանտրօլին նման պանտրօլներ փակցնելով կազէօզի շշերուն, մեր պատրաստած կազէօզներուն կեղծը կը պատրաստեն։ Մեր կազէօզները լաւ ընդունելութիւն գտած են հրապարակին վրայ և առողջապահական վարչութեան կողմէ 3449 թուակիր արտօնագիր մը ստացած ենք 1326 օգոստոս 18ին։
Մեր կազէօզներու մթերանոցները՝ Պոլիս ծխախոտի մաքսատան դիմաց Մէհմէտ Ալի պէյ և Արսլան էֆ., Ղալաթիա Եէր Ալթի Ճամիի կից պուզճի Բոսթի, Ֆնտըգլը մզկիթին դիմաց Ֆեսճի Քեամիլ, Խասքէօյ արքունի նաւաշինարանի դուռն կից նպարավաճառ Սթրաթի, Սկիւտար նաւամատոյցին վրայ Միխալաքիի մթերանոցը, Սարըեար օսմ. նպարավաճառներու ընկերութեան վաճառատունը և Վոսփորի ամէն կողմերը։

2

[illegible]

Տ Պ Ա Ր Ա Ն
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. [illegible]